

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԻ

2010 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

ՏԱՐԱԾՔԸ (ՀՀ տարածքի 15.1%-ը)	4506 քառ.կմ
ԲՆԱԿԿԶՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՀ բնակչ.4.7%).....	152.8 հազ. մարդ
որից քաղաքային	103.7 հազար մարդ
գյուղական	49.1 հազար մարդ
ԲՆԱԿԿԶՈՒԹՅԱՆ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	34 մարդ/կմ.ք.
ՏԱՐԱԾՔԸ (ՀՀ տարածքի 15.1%-ը).....	4506 քառ.կմ
ԲՆԱԿԿԶՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՀ բնակչ.4.7%).....	152.8 հազ. մարդ
որից քաղաքային	103.7 հազար մարդ
գյուղական	49.1 հազար մարդ
ԲՆԱԿԿԶՈՒԹՅԱՆ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	34 մարդ/կմ.ք.
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԹԻՎԸ	109
որից քաղաքային	7
գյուղական	102
ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԹԻՎԸ	135
որից սահմանամերձ, լեռնային եւ բարձր լեռնային	105
ՍԱՀՄԱՆԻ ԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	472կմ
Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ.....	42 կմ
Ադրբեջանի Հանրապետության հետ.....	382 կմ
(որից 110կմ-ը Նախիջեանի ԻՀ հետ)	
ՄԱՐԶԿԵՆՏՐՈՆԸ	ք. Կապան

Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզը զբաղեցնում է հանրապետության տարածքի ավելի քան 15 տոկոսը և պատմականորեն ունի կարևորագույն աշխարհաքաղաքական և ռազմավարական նշանակություն:

Մարզին բնորոշ են բարձր գոտիականությունը (միջին բարձրությունը ծովի մակերևույթից կազմում է շուրջ 2200մ.) և կլիմայական տիպերի մեծ բազմազանությունը՝ մերձարևադարձայինից մինչև մերձբևեռային: Ամենաբարձր լեռնագագաթը Կապուտջուղն է՝ երկրորդը հանրապետությունում (3906մ), ամենացածր կետը ծովի մակերևույթից 375 մետր է (Մեղրիի տարածաշրջան). խոշոր գետերն են՝ Որոտանը, Ողջին, Մեղրին. բնական և արհեստական ջրավազաններից հայտնի են Կապույտ լիճը, Սև ջուր և Գյուլ-գյուլ լճակները, Շամբի և Սպանդարյանի ջրամբարները:

Մարզն աչքի է ընկնում հարուստ բնահումքային ռեսուրսներով, բուսական և կենդանական աշխարհի բացառիկ բազմազանությամբ, պատմամշակութային և բնական հուշարձաններով:

Հանրահայտ են Քաջարանի, Կապանի, Ագարակի, Դաստակերտի, Լիճքի, Սվարանցի մոլիբդենի, պղնձի, ոսկու և հազվագյուտ այլ մետաղների հանքավայրերը: Զգալի են բազալտի, մարմարի, կրի, կավի պաշարները, կան թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարերի մեծ տեսականի, հիդրոէներգետիկ մեծ ռեսուրսներ, բերրի սևահողեր, անտառներ և ալպյան մարգագետիններ: Բնական հուշարձաններից հայտնի են Գորիսի և Խնձորեսկի «բուրգերն» ու քարայրերը, Շաքիի ջրվեժը (18մ)՝ Փոքր Կովկասի ամենաբարձր ջրվեժը, Որոտանի

և Ողջի կիրճերը, «Սատանի կամուրջը», Ծավի՝ աշխարհի ամենամեծ բնական սոսիների ռելիկտային պուրակը (60 հա), Շիկահողի արգելոցը, «Զանգեզուր» արգելավայրը, «Արևիկ» ազգային պարկը, Մթնածորի անտառը:

Պատմամշակութային հուշարձաններից ամենահայտնիներից են Բաղաբերդի, Հալիձորի, Որոտնաբերդի ամրոցները, Տաթևի, Որոտնա, Բղենու վանքերը, Վահանավանքի և Երիցվանքի վանական համալիրները, Աղիտուի դամբարանային հուշարձանը, Սիսիանի նեոլիտի ժամանակաշրջանի դամբարանաբլուրը, Զորաց քարերի հնագույն աստղադիտարանը, Մեղրի քաղաքի փոքր թաղի եկեղեցին և քաղաքի պաշտպանական նշանակության աշտարակները:

Մարզն ունենալով արտադրական մեծ ներուժ և հանդիսանալով հանրապետության ամենախոշոր վարչական և տնտեսական միավորներից մեկը, դեռևս մնում է համեմատաբար քիչ բնակեցված և տնտեսապես թույլ յուրացված, սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական լուրջ հիմնախնդիրներ ունեցող տարածաշրջաններից մեկը:

Մարզում առկա հիմնախնդիրներն առավելապես պայմանավորված են՝

- մայրաքաղաքից ունեցած մեծ հեռավորությամբ և տրանսպորտային հաղորդակցության այլընտրանքային միջոցների բացակայությամբ.
- գործազրկության բարձր մակարդակով (այն մոտ 1.6 անգամ բարձր է հանրապետական միջին ցուցանիշից).
- սահմանամերձ, լեռնային, բարձր լեռնային, փախստականներով բնակեցված, սակավամարդ և սակավահող բնակավայրերի մեծ թվով (80%)
- բնակչության ճնշող մեծամասնության ցածր եկամուտներով.
- վերը նշված և առանձին այլ գործոններով պայմանավորված՝ կապիտալ ներդրումների դեռևս ոչ բավարար մակարդակով և այլն:

Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղերն են (հանրապետության համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում նախնական տվյալներով կազմում են 18.2% և 7.4%): Բեռնափոխադրումները մարզում իրականացվել են բացառապես ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Մարզի պետական միասնական գրանցամատյանում հաշվառված են 3027 իրավաբանական անձ և 4066 անհատ ձեռնարկատեր:

Մարզում հիմնականում առկա են անհրաժեշտ նախապայմաններ բազմաճյուղ տնտեսության կազմակերպման և զարգացման համար:

Մարզպետարանի գործունեության կազմակերպման ընդհանուր հարցեր

Պետական կառավարումը մարզում տարվել է կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացման և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգման միջոցով:

Օրենսդրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում մարզպետը ապահովել է ՀՀ օրենքների, ՀՀ նախագահի հրամանագրերի,

կարգադրությունների, ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների, ինչպես նաև նորմատիվ այլ իրավական ակտերի կատարումը:

Մարզպետարանի կանոնադրության համաձայն, կանոնակարգվել է մարզպետի տեղակալների, մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարի կողմից մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների աշխատանքների համակարգումը: Աշխատանքները կազմակերպվել են մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնադրություններին ու աշխատանքային ծրագրերին համապատասխան:

Սահմանված կարգով կազմակերպվել է մարզային ենթակայության շուրջ 150 կազմակերպությունների գործունեությունը, համակարգվել հանրապետական գործադիր մարմինների ավելի քան 70 տարածքային ծառայությունների աշխատանքը:

Մարզպետարանի 2010թ. գործունեության համար հստակեցվել են մարզի զարգացման հիմնական ուղղությունները, մարզում առկա և առաջնահերթ լուծում պահանջող սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները, դրանց լուծման համար մշակվել անհրաժեշտ միջոցառումների ծրագրեր, որոնք տեղ են գտել մարզի 2010-2013 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրի հիման վրա կազմված 2010 թվականի տարեկան աշխատանքային պլանում, մարզպետարանի աշխատակազմի և կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքային ծրագրերում:

2010 թվականի տարեկան աշխատանքային պլանի և աշխատանքային ծրագրերի համաձայն մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնական ուղղություններն ու առաջնահերթություններն էին՝

- Մարզում ՀՀ կառավարության Կայուն զարգացման ռազմավարական ծրագրի իրականացմանն ուղղված աշխատանքների կազմակերպումը և համակարգումը, բնակչության եկամուտների աճը և աղքատության կրճատումը.
- Մարզի տնտեսության աճի տեմպերի արագացումը.
- Բնակչության զբաղվածության աճը և գործազրկության մակարդակի նվազումը.
- Գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացման ծավալների ապրանքայնության բարձրացումը.
- Մարզի բնապահպանական իրավիճակի բարելավումը.
- Բնակչությանը տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների որակի և մատչելիության աստիճանի բարձրացումը.
- Մարզային և համայնքային ենթակառուցվածքների զարգացումը.
- Մարզպետարանի կարողությունների ուժեղացումը և տարածքային կառավարման արդյունավետության բարձրացումը.
- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների հնարավորությունների ընդլայնումը և նրանց գործունեության արդյունավետության բարձրացման օժանդակումը.

- Հանրային կառավարման համակարգում, հրապարակայնության, թափանցիկության և հաշվետվողականության սկզբունքների արմատավորումը.
- Արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը.
- Միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների, հիմնադրամների հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության բարձրացումը և նրանց կողմից նպատակային ծրագրերի իրականացման օժանդակումը.
- Փոքր և միջին ձեռներեցության զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
- Մարզում պետական ֆոնդի հողերի վերաբաշխման կազմակերպման, հողաշինության և հողային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետ համակարգի ձևավորման օժանդակումը, հողերի միավորման ծրագրերի և հողի շուկայի ձևավորման աջակցումը.
- Կրթության ոլորտում կառուցվածքային և ընթացիկ բովանդակային բարեփոխումների իրականացման արդյունավետության բարելավման ապահովումը.
- Կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների ուսուցման և դաստիարակության, նրանց բնականոն զարգացմանն ու սոցիալական ինտեգրացիայի համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը.
- Մշակութային և սպորտային ծրագրերի մշակումը և դրանց կատարման ապահովումը.
- Առողջապահության բնագավառում պետական նպատակային ծրագրերի իրականացման ապահովումը, առողջապահական ծառայությունների մատչելիությանն ու որակի բարձրացումը.
- Համայնքային բյուջեների հավաքագրմանն ուղղված միջոցառումների արդյունավետության բարձրացումը.
- Քաղաքային և գյուղական համայնքների քաղաքաշինական գլխավոր փաստաթղթերի կազմման աշխատանքների կազմակերպումը.
- Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության կազմակերպման և իրականացման ապահովումը:

«ՎՎ կառավարության տարածքային քաղաքականության արդյունավետ իրականացման և մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի կայունացմանն ու բարելավմանն ուղղված գործունեության արդյունքում հիմնականում ապահովվել են մարզպետարանի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների համատեղ և համաձայնեցված համագործակցությունը, պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակ զուգորդումը:

Կցվում է մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակը և մարզպետարանի գործունեությունը բնութագրող առանձին ցուցանիշների մասին տեղեկանքը (հավելված N 1):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզպետի կողմից հրավիրվել է մարզխորհրդի 4 նիստ, համայնքների, հանրապետական գործադիր մարմինների,

մարզային ենթակայության կազմակերպությունների ղեկավարների հետ անցկացվել 29 խորհրդակցություն: Մարզխորհրդի նիստերում, խորհրդակցություններում քննարկվել են մարզի ընդհանուր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, կրթության, մշակույթի և սպորտի, առողջապահության և սոցիալական ապահովության խնդիրներին առնչվող, քաղաքաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, սոցիալական տարբեր ծրագրերի իրագործման, զորակոչի կազմակերպման հետ կապված և այլ հարցեր: Քննարկումների արդյունքներում տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ, մշակվել և իրականացվել անհրաժեշտ միջոցառումներ, առանձին հարցերի ու խնդիրների լուծման համար առաջարկություններ ներկայացվել ՀՀ կառավարություն, նախարարություններ և գերատեսչություններ:

Պարբերաբար, երկուշաբթի օրերին, մարզպետի մոտ անցկացվել է գործակարգավորական բնույթի օպերատիվ խորհրդակցություն, որի ընթացքում կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարները ստացել են համապատասխան հանձնարարականներ, ներկայացրել տեղեկատվություն նախորդ շաբաթվա ընթացքում կատարած աշխատանքների, առկա խնդիրների և առաջիկա անելիքների մասին, մարզպետին զեկուցել կատարման ենթակա փաստաթղթերի մասին (անցկացված 32 խորհրդակցությունում տրվել է 139 հանձնարարական):

Ուշադրության կենտրոնում են եղել ՀՀ օրենսդրության պահանջների կատարման ապահովման ուղղությամբ մարզում իրականացվող աշխատանքների ընթացքը, ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումներով օպերատիվ լուծում պահանջող հարցերը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում, մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման և ծագած խնդիրները լուծելու նպատակով, մարզպետը ՀՀ կառավարությանը և նախարարություններին է ներկայացրել 133 առաջարկություն և միջնորդություն, որից 109-ը լուծում է ստացել, 24-ը ընթացքի մեջ է: Ներկայացվել է ՀՀ կառավարության որոշման 25 նախագիծ. ընդունվել է 23-ը, ընթացքի մեջ է 2-ը: Յուրաքանչյուր ամիս քննարկվում է մարզպետի կողմից ՀՀ վարչապետին, նախարարություններին ներկայացված առաջարկությունների կատարման ընթացքը:

Մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ուսումնասիրությունների և քննարկումների հիման վրա մարզպետի կողմից առաջարկություններ են ներկայացվել մի շարք օրենքների նախագծերում, օրենքներում փոփոխություններ կատարելու և այլ իրավական ակտերի ու նախագծերի վերաբերյալ:

Հետևողական և համակարգված աշխատանք է տարվել մարզում առկա հիմնախնդիրների լուծման առանձին ծրագրային առաջարկությունները ՀՀ կառավարություն ներկայացնելու ուղղությամբ, ինչպես նաև ՀՀ պետբյուջեի 2011թ. նախագծերի կազմման և ՀՀ Սյունիքի մարզի 2011թ. սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման վերաբերյալ:

Շարունակվել է միջազգային կառույցների, բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների հետ ակտիվ համագործակցությունը:

Մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման, ինչպես նաև առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման նպատակով տարվա ընթացքում տեղական և միջազգային կառույցների, հիմնադրամների և բարեգործական կազմակերպությունների միջոցով, ընդգրկելով մարզի գրեթե բոլոր համայնքները, իրականացվել են շուրջ 20.5 մլրդ. դրամի (2009 թվականին՝ 12.1 մլրդ. դրամ) ներդրումային, հումանիտար և վարկային ծրագրեր (հավելված N 2):

Մարզպետարանն իր կարևորագույն խնդիրներից մեկն է համարել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման աջակցումը և դրա համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը, հաշվի առնելով, որ փոքր և միջին ձեռնարկությունները հիմնականում օգտագործում են տեղական ռեսուրսներ, չեն պահանջում խոշոր ներդրումներ և աշխատատեղեր են ապահովում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում:

Մարզի փոքր և միջին բիզնեսի աջակցման նպատակով իրականացվել են մոտ 4,7 մլրդ. դրամի վարկային ներդրումներ՝ SEF ունիվերսալ վարկային կազմակերպության կողմից մոտ 694 մլն. դրամ, UMCOR «Արեգակ» վարկային ծրագրի շրջանակներում՝ 752.5 մլն. դրամ, «Ակբա-կրետիտ ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից մոտ 2.74 մլրդ. դրամ:

Իրականացվել են մոտ 13.6 մլրդ. դրամի զարգացման ծրագրեր: Մարզի տնտեսության զարգացման համար էական նրդրումներ են իրականացրել «Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ-ն Տաթևի վանական համալիրի վերակառուցման ծրագրով՝ 5.85 մլրդ. դրամ, «Լեռ-Էքս» ՍՊԸ-ն՝ 1.5 մլրդ. դրամ, «Շամբ Բիզնես» ՍՊԸ-ն՝ շուրջ 2.5 մլրդ. դրամ:

Ցուցաբերվել է մոտ 2.2 մլրդ դրամի մարդասիրական օգնություն:

Մարզպետարանի աջակցությամբ և ՀԻՄՁ ծրագրի հովանավորությամբ մարզի տարածաշրջանների բիզնես աջակցության կենտրոնները կազմակերպեցին «Սյունիք ՊՈՒՂ ԷՔՍՊՈ-2010» ցուցահանդես-վաճառք, հիմնականում տեղական հումք վերամշակող և սննդի արտադրությամբ զբաղվող մարզի գործարարների մասնակցությամբ:

2010 թվականի ընթացքում մարզպետարանի և ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի հետ գործնական կապերը կրել են շարունակական բնույթ, որի արդյունքում Կապան և Գորիս քաղաքների բնապահպանության տեղեկատվության հասարակական կենտրոնները ծավալել են բավականին ակտիվ գործունեություն, լուսաբանվել տեղական և հանրապետական զանգվածային լրատվամիջոցներով:

Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները որոշակիորեն նպաստել են զբաղվածության մակարդակի բարձրացմանը, բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը, բարելավել մրցակցային միջավայրը, միջմարզային կոոպերացիայի ստեղծմանը, պետական և տեղական բյուջեների եկամուտների ավելացմանը և այլն:

Աջակցություն է ցուցաբերվել մարզի գործարար շրջանակներին ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված չափորոշիչներին համապատասխան բիզնես նախագծերի մշակման, կազմման և ՀՀ վարչապետի ղեկավարությամբ ստեղծված օպերատիվ շտաբ ներկայացման գործընթացին: ՀՀ վարչապետի ղեկավարությամբ ստեղծված օպերատիվ շտաբի կողմից ընդունվել է «Էլեն Անի» ներդրումային ծրագիրը: Ծրագրի իրականացման համար ընկերությանը տրամադրվել է 167.7 մլն

դրամ վարկ: Նոր արտդրամասի գործարկման դեպքում կավելանան հիմնական աշխատողների թիվը՝ հասնելով 65-ի:

ՀՀ Սյունիքի մարզի 2010-2013 թվականների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրով ներդրումային ծրագրերի առաջարկ ներկայացրած կազմակերպություններից 2010 թվականին մարզում ստեղծվել են 11 նոր ձեռնարկություններ՝ հանքարդյունաբերության, հիդրոէներգետիկ, տեղական հումքի վերամշակման, սննդի և թեթև արդյունաբերության բնագավառներում:

Ստեղծվել է 502 նոր աշխատատեղ, մասնավորապես՝ «Լեռ-էքս» ՍՊԸ-ում՝ 160, «Վի Էյջ Սթուն» ՍՊԸ-ում՝ 90, «Իսթեյք մենենջմենթ ընդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ-ում՝ 30, «Արսեն և Ներսես» ՍՊԸ-ում՝ 28, «Մարիլա» ՍՊԸ-ում՝ 18 և «Կաչկար» ՍՊԸ-ում՝ 10, ինչպես նաև էներգետիկ, շինարարական, առևտրի և սպասարկման ոլորտի տարբեր կազմակերպություններում:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով մարզպետարանի կողմից ուսումնասիրվել են մարզային ենթակայության 15 կազմակերպությունների և 8 համայնքների ղեկավարների ընդունած իրավական ակտերի համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրության պահանջներին և կազմվել են համապատասխան արձանագրություններ:

Ուսումնասիրվել է մարզի քաղաքային և գյուղական համայնքներից ստացված ավագանիների նիստերում ընդունված 2696 որոշում, որից՝ 1928-ը՝ անհատական, 768-ը՝ նորմատիվ, դրանց՝ ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել է 715 եզրակացություն: ՀՀ օրենսդրության պահանջների խախտմամբ և թերություններով ընդունված ավագանու որոշումները վերանայելու և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու նպատակով, մարզի համայնքների ղեկավարներին ուղարկվել է 59 պաշտոնական գրություն, որոնց սահմանված կարգով ընթացք են տրվել:

2010թ. ընթացքում 30 պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում իրականացվել է ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտ, կազմվել համապատասխան եզրակացություններ և հաշվետվություններ:

2010 թվականին մարզպետարանի համար սահմանվել էր 145 հաստիքային միավոր, որից 113-ը՝ քաղաքացիական ծառայության:

ՀՀ վարչապետի 2010 թվականի օգոստոսի 31-ի N 705-Ն որոշման պահանջների համաձայն իրականացվել է հաստիքների թվաքանակի նվազեցում: Սահմանված կարգով կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ մարզպետարանի աշխատակազմի կառուցվածքում, քաղաքացիական ծառայության պաշտոնների անվանացանկում, հաստիքացուցակում համապատասխան ստորաբաժանումների կանոնադրություններում և քաղաքացիական ծառայողների պաշտոնների անձնագրերում: Ներկայումս մարզպետարանի հաստիքային միավորների թիվը կազմում է 140, որից 111-ը՝ քաղաքացիական ծառայության պաշտոններ են:

Կազմվել և քաղաքացիական ծառայության խորհուրդ են ներկայացվել քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար մրցույթի և այդ պաշտոնները զբաղեցնող քաղաքացիական ծառայողների ատեստավորման, թեստավորման և հարցազրույցի փուլերի համար հարցաշարեր, քաղծառայողներին

իրազեկել օրենքներում և այլ նորմատիվ իրավական ակտերում կատարված փոփոխությունների մասին:

2010թ. աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար անց է կացվել 9 մրցույթ, որից 5-ը՝ գլխավոր, 3-ը առաջատար, 1-ը կրտսեր պաշտոնների համար: Մրցույթներին մասնակցելու հայտ է ներկայացրել 15 քաղաքացի, մրցույթին մասնակցել է 15-ը, հաղթող ճանաչվել 13-ը:

Ապահովվել է քաղծառայողների մեկ երրորդի վերապատրաստումը և աստեսավորումը:

Մարզպետը 2010թ. ընդունել է 283 որոշում, արձակել 81 կարգադրություն, որոնք ուղղված են եղել ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների կատարմանը, հանրապետական գործադիր մարմինների, նրանց տարածքային ծառայությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերի լուծմանը, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների ու մարզպետարանի գործունեության բարելավմանը:

ՀՀ կառավարության, վարչապետի որոշումներին ու հանձնարարականներին, ընդհանուր առմամբ, սահմանված կարգով և պահանջվող ժամկետներում տրվել է համապատասխան ընթացք: Առանձին հանձնարարականներ կատարվել են ուշացումով՝ կապված աշխատանքի մեծ ծավալների, լրացուցիչ ուսումնասիրությունների անհրաժեշտության հետ կամ տեխնիկական պատճառներով:

2010 թվականին առաքվել է 4861 փաստաթուղթ, մարզպետարան մուտքագրվել 9057 թղթակցություն, այդ թվում՝ ՀՀ նախագահի աշխատակազմից՝ 7, ՀՀ Ազգային ժողովից՝ 6, ՀՀ վերահսկիչ պալատից 1, ՀՀ կառավարությունից և վարչապետի աշխատակազմից՝ 1600, ՀՀ նախարարություններից և գերատեսչություններից՝ 971, հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայություններից և այլ կազմակերպություններից՝ 994, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից՝ 3856, քաղաքացիներից՝ 1592 դիմում, գաղտնի թղթակցություն՝ 30: ՀՀ նախագահի աշխատակազմից մարզպետարան է վերահասցեագրվել 32, Ազգային ժողովից՝ 3, ՀՀ կառավարությունից և վարչապետի աշխատակազմից՝ 47, նախարարություններից՝ 12, ՀՀ Առաջին տիկնոջ գրասենյակից՝ 2, մարդու իրավունքների պաշտպանից՝ 1: Ստացված բոլոր դիմումներին սահմանված կարգով ընթացք է տրվել, կատարվել է նաև դրանց վերլուծությունը (կցվում է տեղեկանքը, հավելված N 3):

2010թ. մարտի 1-ից փաստաթղթաշրջանառությունն ամբողջությամբ իրականացվել է Mulberry համակարգով՝ համաձայն ՀՀ Սյունիքի մարզպետի կողմից հաստատված մարզպետարանի աշխատակազմի ներքին գործավարության կարգի պահանջների:

Կանոնակարգված է մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելությունը. ամսական մեկ անգամ մարզկենտրոնում (յուրաքանչյուր ամսվա վերջին երկուշաբթի օրը) կատարվել է քաղաքացիների ընդունելություն: Բացի այդ, քաղաքացիների ընդունելություն է կատարվել նաև մարզպետի՝ համայնքներ կատարած ամենամսյա այցելությունների ժամանակ: 2010թ. ընթացքում կատարվել է 242 քաղաքացիների ընդունելություն: Աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված

ստորաբաժանումների ղեկավարները քաղաքացիների ընդունելությունը կազմակերպել են ամենօրյա, աշխատանքային կարգով:

Մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելության, նրանց կողմից բարձրացված հարցերի և դրանց ընթացքի մասին պարբերաբար տեղեկատվություն է ներկայացվել ՀՀ կառավարություն:

Տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման ու համայնքային ծառայության հարցեր

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար, փոխվարչապետի 23.02.2010թ «Վարչական հսկողության 2010 թվականի աշխատանքային ծրագիրը հաստատելու մասին» N34-Ա հրամանի համաձայն Սյունիքի մարզի 14 համայնքներում վարչական հսկողություն է իրականացվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նկատմամբ: Ուսումնասիրությունների արդյունքում արձանագրված թերություններն ու բացթողումները շտկվել են, օրենքով սահմանված գործառույթների իրականացումը համապատասխանեցվել է ՀՀ օրենսդրության պահանջներին: Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ եռամսյակային հաղորդումներ են ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն:

ՀՀ օրենսդրությամբ իրեն վերապահված իրավասության շրջանակներում Մարզպետը 2010թ. ապահովել է մարզի 14 համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների հերթական և արտահերթ ընտրության նախապատրաստման և անցկացման աշխատանքները: Կազմակերպական օժանդակություն է ցույց տրվել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներին ու համայնքների ղեկավարներին՝ ընտրությունների նախապատրաստման և անցկացման՝ օրենքով սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացումն, ինչպես նաև դրանց հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու ուղղությամբ:

Մեթոդական օժանդակություն է ցուցաբերվել նորընտիր տեղական ինքնակառավարման մարմիններին՝ իրենց լիազորությունների ստանձնման ու գործունեության կազմակերպման հարցերում:

Մարզպետարանը, սահմանված կարգով, իր իրավասությունների շրջանակներում լուծում է տվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերին, համապատասխան առաջարկություններ և միջնորդություններ ներկայացրել ՀՀ կառավարություն և ՀՀ նախարարություններ:

Վարչատարածքային բարեփոխումների իրականացման նպատակով, համայնքների խոշորացման և միջհամայնքային միավորումների ստեղծման հայեցակարգի համաձայն, ՀՀ վարչապետի 2009 թվականի մայիսի 26-ի N427-Ա որոշմամբ ստեղծված միջգերատեսչական հանձնաժողովի համայնքների խոշորացման հարցերի աշխատանքային խմբի քննարկմանն են ներկայացվել Սյունիքի մարզի Թասիկ և Թանահատ, ինչպես նաև Կուրիս, Գուղեմնիս ու Վահրավար գյուղական համայնքների միավորման՝ համապատասխան

համայնքների ավագանիների որոշումներով հավանության արժանացած առաջարկությունները:

Համագործակցելով համայնքային ծառայության ոլորտի պետական լիազոր մարմնի հետ, համակարգված աշխատանքներ են տարվել համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերում համայնքային ծառայության մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացումն ապահովելու ուղղությամբ:

Մարզպետարանի՝ ըստ տարածաշրջանների, համայնքների ղեկավարների և աշխատակազմերի քարտուղարների հետ պարբերաբար անցկացվող աշխատանքային խորհրդակցությունների ընթացքում քննարկվել են համայնքային ծառայության պաշտոնների անվանացանկերում փոփոխություններ կատարելու անհրաժեշտության, թափուր պաշտոնների համալրման, մրցույթների և ատեստավորման գործընթացների կազմակերպման, համայնքային ծառայողների անձնական գործերի վարման և համայնքային ծառայության մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված մյուս գործառույթների պատշաճ կատարման հարցերը: Ապահովվել են մարզի համայնքային ծառայողների վերաբերյալ տվյալների շտեմարանների փոփոխված տվյալների՝ սահմանված ժամկետներում հավաքագրումը և դրանց պարբերաբար ներկայացումը ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն:

2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ մարզում առկա է համայնքային ծառայության 399 պաշտոն: Թափուր պաշտոնների համալրման գործընթացը շարունակվում է համայնքային ծառայության մասին օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: 2010 թվականին մարզում ավարտվել են համայնքային ծառայողների առաջին վերապատրաստման աշխատանքները. առաջին վերապատրաստում է անցել 31 համայնքային ծառայող:

Թափուր պաշտոնների համալրման համար հայտարարվել է 42, կայացել 35 մրցույթ, որից համայնքների ղեկավարների աշխատակազմերի քարտուղարների թափուր պաշտոնների համար՝ 7 մրցույթ: 2010 թվականի ընթացքում «Համայնքային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության համաձայնությամբ իջեցվել են մինչև 1000 բնակիչ ունեցող միայն մեկ համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի քարտուղարի պաշտոնի անձնագրի՝ բարձրագույն կրթության և աշխատանքային ստաժի պահանջները:

Մարզպետարանը վերահսկողություն է իրականացրել համայնքային ծառայողների վերապատրաստման գործընթացի նկատմամբ, ապահովել է համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը, կազմվել և սահմանված ժամկետներում ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն են ներկայացվել համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնները համալրելու համար հայտարարված մրցույթների ժամանակացույցերը, անհրաժեշտ միջոցներ են ձեռնարկվել մարզի 8 համայնքներում կադրային գործի վարման նկատմամբ վերահսկողության շրջանակներում հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ: Նշված գործառույթների վերաբերյալ սահմանված ժամկետներում

տեղեկատվություն է ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարարություն:

Մարզպետարանը 2010 թվականին աշխատանքներ է տարել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության բարելավման ուղղությամբ: Համայնքների ղեկավարների և աշխատակազմերի աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների ու աշխատանքային ունակությունների կատարելագործման նպատակով պարբերաբար նրանց հետ, ըստ տարածաշրջանների, մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների մասնագետների կողմից անց են կացվել խորհրդատվական բնույթի սեմինար-պարապմունքներ, իսկ «Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2010 թվականին վերապատրաստվել են համայնքների 76 ղեկավարներ ու ավագանիների անդամներ: Ապահովվել է վերապատրաստման գործընթացի կազմակերպման ու հսկողություն իրականացնելու վերաբերյալ ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար, փոխվարչապետի հանձնարարականի կատարումը:

Աշխատանքներ են տարվել նաև աշխատակազմերի տեխնիկական վերազինման ուղղությամբ: Սեփական և արտաքին միջոցների ներգրավմամբ մարզի 70 գյուղական համայնքներ ապահովված են համակարգչային տեխնիկայով, իսկ 60 համայնքներում մշտապես գործում է ինտերնետային կապ: Համայնքների հետ էլեկտրոնային հեռահաղորդակցման ապահովման ու տեղեկատվության փոխանակման օպերատիվության նպատակով մարզպետարանի օժանդակությամբ բոլոր 109 համայնքներն ունեն էլեկտրոնային հասցեներ:

Համայնքների ավագանիների դերակատարության ու պատասխանատվության բարձրացման նպատակով համայնքներում կազմվել են գործավարության մատյաններ, համապատասխան շենքային պայմանների առկայության դեպքում առանձնացվել են ավագանու անդամների աշխատասենյակներ, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ անհրաժեշտ աշխատանքային տարածքներ:

Մարզի համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացն արդյունավետ և օրենսդրության պահանջներին համապատասխան իրականացնելու նպատակով ձեռնարկվել են միջոցներ «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների շրջանակներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության հրապարակայնության ապահովման, ինչպես նաև համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ:

Մարզպետարանի կայքում հրապարակվել են համայնքների ղեկավարների 2010 թվականի գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությունները, տեղադրվել համայնքների ավագանիների կողմից ընդունված որոշումները: Համայնքներում «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի պահանջների համաձայն տեղեկատվական վահանակների միջոցով ապահովվել է տեղական ինքնակառավարման մարմինների նորմատիվ իրավական ակտերի հրապարակումը: Ընթացքի մեջ է համապատասխան համայնքների հանրությանը համայնքների ղեկավարների 2010 թվականի գործունեության վերաբերյալ տարեկան հաշվետվությունների ներկայացման գործընթացը: Մշտական հսկողություն է իրականացվում տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից

հակակոռուպցիոն միջոցառումների իրականացման նպատամար և սահմանված պարբերականությամբ արդյունքները ներկայացվում ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն:

Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեությանն առնչվող հարցեր

Մարզպետը ՀՀ Նախագահի 1997թ. մայիսի 6-ի «Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման մասին» ՆՀ-728 հրամանագրի համաձայն, իր լիազորությունների շրջանակներում համագործակցել է հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով համապատասխան բնագավառներում ՀՀ օրենքների, ՀՀ Նախագահի հրամանագրերի, կարգադրությունների, կառավարության ու վարչապետի որոշումների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի կատարումը, իրականացրել դրանցից բխող անհրաժեշտ կառավարչական ու կազմակերպչական գործառույթներ:

Մարզպետը, որպես զորակոչային հանձնաժողովի նախագահ, իր իրավասությունների շրջանակներում, հրավիրել է խորհրդակցություններ, հանձնաժողովի նիստեր, ընդունել որոշումներ և տվել հանձնարարականներ, համապատասխան տարածքային ծառայությունների, համայնքների ղեկավարների և այլ պաշտոնատար անձանց ուշադրությունը հրավիրել զինապարտների հաշվառման, զորակոչի և զորավարժությունների կազմակերպման ապահովման վրա: Տարածքային զինկոմիսարիատների, ոստիկանության մարմինների, համայնքների ղեկավարների հետ աշխատանքներ են տարվել զորակոչից խուսափող անձանց հայտնաբերելու և զորակոչելու ուղղությամբ:

Ձեռնարկված միջոցների շնորհիվ կատարվել են 2010 թվականի տարեկան զորակոչային պլանները: Նախատեսված 850-ի դիմաց զորակոչվել է 897 զինակոչիկ, զորակոչի պլանը կատարվել է 105.5 տոկոսով: ՀՀ կառավարության 27.05.2010թ N657-Ն որոշման համաձայն համայնքներում ներդրվել և վարվում են քաղաքացիների զինվորական հաշվառման գրանցամատյանները:

Մարզի բնակչության պաշտպանության համակարգի նախապատրաստման 2010թ. հիմնական միջոցառումների պլանի համաձայն 2010թ. հոկտեմբերի 28-ին ՀՀ Սյունիքի մարզի փրկարարական վարչության, քաղաքացիական պաշտպանության մարզային ծառայությունների, «Սեյսմիկ պաշտպանության հարավային ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի, Լեռնաձոր և Նոր Աստղաբերդ համայնքների մասնակցությամբ անց է կացվել հրամանատարական-շտաբային ուսումնավարժություն «Բնակչության պաշտպանության միջոցառումների կազմակերպումը և հետևանքների վերացումը երկրաշարժի ժամանակ» թեմայով: Ընթացիկ տարում մարզի 30 համայնքներում անց են կացվել շտաբային ուսումնավարժություններ «Հրշեջ-մարտավարական վարժանքներ հրդեհավտանգ և կարևորագույն օբյեկտներում», «ՔՊ միջոցառումների կազմակերպումը և իրականացումը անասնահամաճարակի հանգեցնող ինֆեկցիոն հիվանդության ծագման դեպքում», «Խոշոր անտառային հրդեհների հրդեհաշիջման

կազմակերպում», «ՔՊ միջոցառումների կազմակերպումը և իրականացումը հակառակորդի հանկարծակի հարձակման դեպքում», «ՔՊ միջոցառումների կազմակերպումը և իրականացումը ՔՊ համակարգի՝ խաղաղից ռազմական դրության փոխադրման ժամանակ» թեմաներով:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում, ըստ տարեկան աշխատանքային պլանի, վերապատրաստվել է մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կրթական և այլ կազմակերպությունների 41 աշխատակից:

Նշված ոլորտում ՀՀ կառավարության տարածքային քաղաքականությունն իրականացնելու, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված գործառույթների կատարումն ապահովելու, հանրապետական, մարզային պլաններով ու ծրագրերով նախատեսված քաղաքացիական պաշպանության միջոցառումները կազմակերպելու, ինչպես նաև արտակարգ իրավիճակների կանխման ու հետևանքների վերացման աշխատանքները համակարգելու նպատակով ապահովվել է ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության ենթակայության ՀՀ փրկարարական ծառայության մարզային փրկարար վարչության, մարզպետարանի աշխատակազմի, համայնքների ղեկավարների, մարզային մյուս կառույցների համատեղ և համաձայնեցված գործունեությունը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մարզում գրանցվել է 289 արտակարգ իրավիճակի դեպք (նախորդ տարվա 103-ի դիմաց), զոհվել է 11, տուժել 16 մարդ (նախորդ տարի նույն ժամանակահատվածում զոհվել է 8 և վիրավորվել 43 մարդ): Արձանագրվել են 260 տեխնաժին արտակարգ իրավիճակների դեպք (նախորդ տարի՝ 79), որից անտառային հրդեհներ՝ 249 դեպք (նախորդ տարի՝ 63), տարերային արտակարգ իրավիճակների դեպքեր՝ 20 (նախորդ տարի՝ 14) և կենսաբանական արտակարգ իրավիճակի 9 դեպք:

Մարզպետն իր իրավասությունների սահմաններում համակարգել է ոստիկանության և ազգային անվտանգության ծառայության տարածքային մարմինների գործունեությունը հասարակական կարգի պահպանության, կազմակերպված հանցավորության և թմրամոլության, զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության դեմ տարվող պայքարի աշխատանքներում, օժանդակել հանցագործությունների կանխման միջոցառումների մշակմանը և իրականացմանը, վարչական իրավախախտումների մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից սահմանված կարգով կատարմանը:

Մարզպետն իր լիազորությունների շրջանակներում 2010 թվականին համապատասխան միջոցներ է ձեռնարկել պետական սահմանի պահպանության, սահմանապահ ուժերի մարտունակության և օպերատիվության բարձրացման օժանդակման, սահմանապահ ուժերի և սահմանամերձ համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև համագործակցության բարելավման ուղղությամբ:

Սերտ համագործակցություն է հաստատվել ՀՀ Սյունիքի մարզպետի և Ռուսաստանի Դաշնության անվտանգության դաշնային ծառայության Հայաստանի սահմանապահ վարչության N2393 զորամասի հրամանատարության միջև: Մարզպետը մշտապես մասնակցում է ՀՀ և ՌԴ պետական տոների

կապակցությամբ կազմակերպված միջոցառումներին, խրախուսում ծառայության ընթացքում աչքի ընկած զինծառայողներին, օժանդակում զորամասի կենցաղային պայմանների բարելավմանը:

Մարզպետի կողմից առանձնահատուկ ուշադրության են արժանացել ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների, Արցախյան ազատամարտում զոհված և վիրավոր, ինչպես նաև սոցիալապես կարիքավոր ընտանիքները: Նրանց պարբերաբար ցուցաբերվում է ֆինանսական և նյութական օժանդակություն:

Մարզում բնակվող ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները ակտիվորեն ներգրավված են հասարակական, քաղաքական և մշակութային կյանքում: Մարզում գործում է «Ռոսսիյանե» հասարակական կազմակերպությունը:

Հետևողական աշխատանք է տարվել ՀՀ կառավարության հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2009-2012 թվականների միջոցառումների, ՀՀ կառավարության 27.03.2008թ N1039-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետությունում հանցագործությունների կանխարգելման պետական ծրագրերով նախատեսված աշխատանքների իրականացման ուղղությամբ:

Մարզի տարածքում 2010 թվականին արձանագրվել է հանցագործության 463 դեպք, նախորդ տարվա 470-ի դիմաց: Բացահայտումը կազմել է 93.1%, նախորդ տարվա 94 %-ի դիմաց: Արձանագրվել է թմրամոլության և թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության 49 դեպք, նախորդ տարվա 66-ի դիմաց, բացահայտումը կազմել՝ 95.7%, նախորդ տարվա 95.2%-ի դիմաց: Արձանագրվել է զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության 29 դեպք, նախորդ տարվա 19-ի դիմաց, բացահայտումը կազմել՝ 93.1%, նախորդ տարվա 100%-ի դիմաց:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված լիազորությունների շրջանակներում, անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել նաև հանրապետական գործադիր մարմինների մյուս տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով նրանց, մարզպետարանի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխադարձ կապը և համագործակցությունը:

Մարզում իրականացվել է անշարժ գույքի 1598 օտարման գործարք, որից 630-ը՝ հողի օտարման, 2009 թվականի՝ համապատասխանաբար 1638-ի և 516-ի դիմաց:

2010 թվականին բնակչության բնական հավելաճը կազմել է 456 մարդ: Գրանցված ամուսնությունների թիվը կազմել է 632, իսկ ամուսնալուծությունների թիվը՝ 82:

2010 թվականին մարզ եկողների (հաշվառվածների) թիվը կազմել է 251 մարդ (որից ներմարզային միգրացիա՝ 62 մարդ), իսկ մեկնողներինը (հաշվառումից դուրս եկածներինը) 659 մարդ (որից ներմարզային միգրացիա՝ 80 մարդ), նախորդ տարվա համեմատ համապատասխանաբար 240 և 761 մարդու դիմաց:

Բնապահպանական պետական տեսչության Սյունիքի տարածքային բաժնի կողմից արձանագրված իրավախախտումներից և վարչական տուգանքներից պետքյուջե է մուտքագրվել 4.4 մլն դրամ, իսկ 9 ամսվա ընթացքում մարզում հաշվառված 77 ընկերություններից բնօգտագործման և բնապահպանական վճար՝ 2.2 մլրդ դրամ:

Ֆինանսական բնագավառ

Մարպետն իր լիազորությունների և իրավասությունների շրջանակներում աշխատանքներ է տարել ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանին, մարզային ենթակայության պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին, ինչպես նաև մարզպետարանի միջոցով ֆինանսավորվող բնագավառներին և ծրագրերին նախատեսված միջոցների հատկացման ուղղությամբ, սահմանված կարգով վերահսկել դրանց նպատակային օգտագործումը:

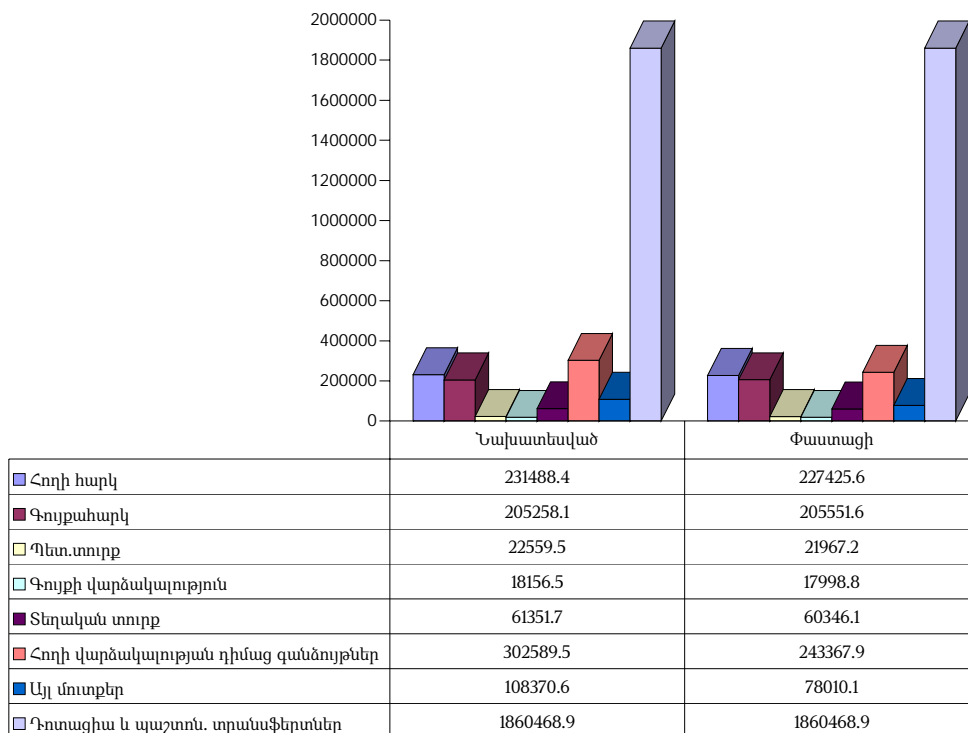
2010թ. տարվա ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից մարզին հատկացված միջոցների ֆինանսավորումն ըստ ոլորտների ունի հետևյալ պատկերը.

Ֆինանսավորման ոլորտը	2009թ. փաստացի ֆինանսավորված գումարը (հազ.դրամ)	2010թ. նախատեսված գումարը (հազ.դրամ)	2010թ. փաստացի ֆինանսավորված է (հազ.դրամ)	Կատարումը (%)
ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան	273633.6	273939.2	270701.4	98.8
Կրթություն, այդ թվում	4197248.2	3974332.1	3943251.5	99.2
Հանրակրթական ուսուցում	3688379.1	3676506.9	3674535.4	99.9
Հատուկ կրթություն	272183.2	225737.9	202077.7	89.5
Արտադպրոցական դաստիարակություն	27096.4	31319.5	27968.3	89.4
Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային նվագարանների գծով ուսուցման վարձավճարի փոխհատուցում	19490.6	19549.8	17452.1	89.3
Մանկավարժների և դպր. երեխաների տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում	21218.0	21218.0	21218.0	100
Կրթական հիմնարկների հիմնանորոգում/կատարողական/	168880.9	0	0	
Մշակույթ, այդ թվում	47777.3	47818.0	47818.0	100
Թանգարան	8550.9	8568.6	8568.6	100
Մշակույթի տուն	1301.8	1301.8	1301.8	100
Թատրոն	30752.9	30775.9	30775.9	100
Մշակութային միջոցառումներ	7171.7	7171.7	7171.7	100
ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացումներ	8180.0	128019.6	113051.0	88.3
Ավտոճանապարհների ձմեռային պահպանում և շահագործում	96958.5	105239.0	105239.0	100
Դոտացիա	1554433.1	1860468.9	1860468.9	100
Համանքներին տրվող այլ տրանսֆերտներ	14506.7	120365.3	120365.3	100
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	6192737.4	6520052.5	6460895.1	99.1

Առողջապահության բնագավառում հիվանդանոցային, ամբուլատոր-պոլիկլինիկական և դիսպանսերային ծրագրերով նախատեսված բազային ծավալը 2010թ. կազմել է 1377252.0 հազ. դրամ, առողջապահության գործակալության կողմից ընդունված 1371503.9 հազ. դրամ կատարողականը ֆինանսավորվել է ամբողջությամբ:

«Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի դրույթներին համապատասխան ՀՀ պետական բյուջեով 2010թ. մարզի 109 համայնքներին նախատեսված 1860468.9 հազար դրամ դոտացիաները հատկացվել են ամբողջությամբ:

Համայնքների բյուջեների կատարման ընթացքը ըստ հարկատեսակների հետևյալն է.

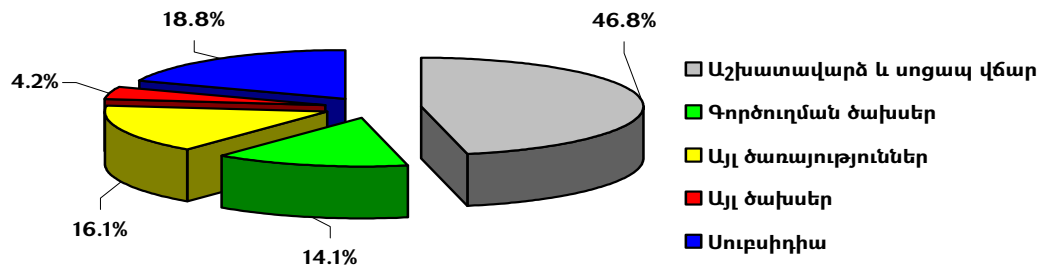
Դոտացիաները հիմնականում նպատակաուղղվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ գործող օրեսդրությամբ վերապահված պարտադիր և պատվիրակված լիազորությունների իրականացմանը:

Համայնքների բյուջեները եկամտային մասով կատարվել են 95.9%, իսկ սեփական եկամուտները ապառքներով՝ 89.1%, աճը 2009 թվականի համեմատ կազմել է 4.7%: Սեփական եկամուտների բացարձակ աճը նախորդ տարվա համեմատությամբ կազմում է 41825.9 հազ. դրամ:

Փաստացի հավաքագրված սեփական եկամուտների 913054.0 հազ. դրամ ընդհանուր ծավալում հողի հարկի տեսակարար կշիռը կազմում է 24.6%, գույքահարկինը՝ 22.3%, վարձակալությամբ տրված գույքի վարձավճարներինը՝ 28.3%:

Ցուցանիշներ			
Համայնքների եկամուտները, այդ թվում	Նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2008թ.	2513218.5
		2009թ.	2819643.7
		2010թ.	3130739.5
Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը /%/	ընդամենը	
		2008թ.	86.8%
		2009թ.	88.7%
		2010թ.	95.9%
Սեփական եկամուտների աճը նախորդ տարվա համեմատ	հազ.դրամ	ընդամենը	
		2008թ.	107053.8
		2009թ.	118816.3
		2010թ.	41825.9

Համայնքների բյուջեներով իրականացված ծախսերն ունեն հետևյալ պատկերը.

ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից գումարներ հատկացնելու, պետական և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ ստեղծելու, համայնքներին սուբվենցիաններ տրամադրելու, ՀՀ կառավարության որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին հանրապետական գործադիր մարմիններին են ներկայացվել 6 առաջարկություններ, որոնք ամբողջությամբ ընդունվել և դրական լուծում են ստացել:

2010թ. սահմանված կարգով և ժամկետներում կազմվել և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն են ներկայացվել մարզի 109 համայնքների բյուջեների ամփոփը: ՀՀ ֆինանսների նախարարություն են ներկայացվել 125 պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների պահպանման ծախսերի նախահաշիվները և հաշվարկային ցուցանիշները: Կազմվել և համապատասխան մարմիններին են ներկայացվել 2011-2013 թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերի և 2011թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը: Պարբերաբար իրականացվել է մարզպետարանի միջոցով իրականացվող ծրագրերի կատարման նախահաշիվների կազմման և դրանց ֆինանսավորման գործընթաց:

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններից հավաքագրվել և ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն են ներկայացվել ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների հաշվարկների, ՀՀ օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների հաշվարկման հիմքում դրվող ելակետային տվյալներ: ՀՀ Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով

իրականացվել են պետության կարիքների համար գնման ենթակա ապրանքների, ծառայությունների և աշխատանքների գնման, «Զբաղվածության ծառայությունների» ծրագրի շրջանակներում համայնքների կողմից կատարված աշխատանքների ֆինանսավորման գործընթացներ :

Արդյունաբերություն

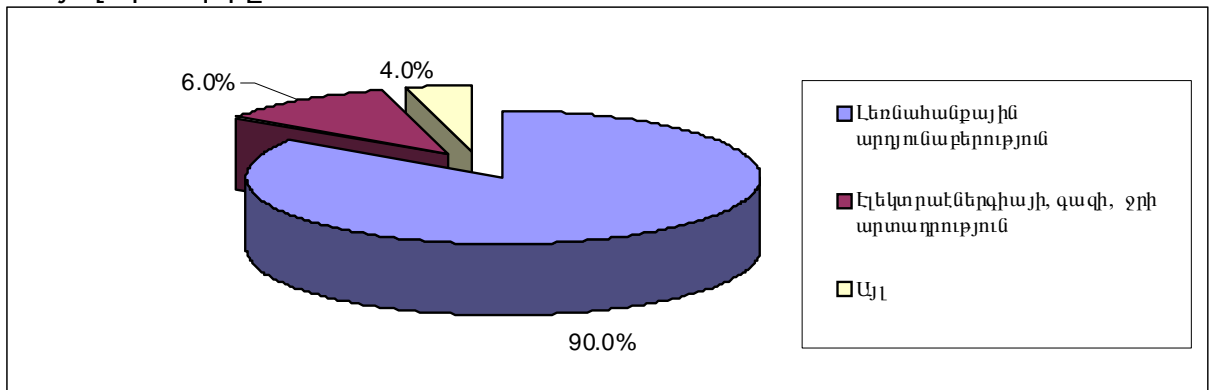
Մարզի տնտեսության առանցքային ճյուղը արդյունաբերությունն է: Մարզի արդյունաբերական ձեռնարկություններում թողարկված արտադրանքի ծավալը 2010 թվականին՝ նախնական տվյալներով, ընթացիկ գներով կազմել է շուրջ 146.0 մլրդ. դրամ, նախորդ տարվա նկատմամբ աճը համադրելի գներով կազմել է մոտ 23.0%:

Իրացվել է ավելի քան 140.0 մլրդ. դրամի պատրաստի արտադրանք, որից ԱՊՀ երկրներում՝ 145.0 մլն. դրամ, այլ երկրներում՝ 62.0 մլրդ.դրամ: Հատկանշական է, որ ԱՊՀ երկրներում իրացված արտադրանքի ծավալը նախորդ տարվա համեմատ ավելացել է շուրջ 4 անգամ:

Արդյունաբերության առաջատարը հանքագործական ճյուղն է, որն ապահովել է մարզի արդյունաբերական արտադրանքի ընդհանուր ծավալի ավելի քան 90.0%-ը:

Առկա հումքային, տեխնոլոգիական, կադրային ներուժի և իրացման կայուն շուկայի առկայության պայմաններում այս ճյուղը մարզի տնտեսության մեջ տևական ժամանակ կպահպանի իր առաջնային դերը:

Մարզի արդյունաբերության համախառն արտադրանքի ծավալների բաշխվածությունը 2010 թվականին՝ ըստ տնտեսության գերակա ճյուղերի ունի հետևյալ պատկերը.

2010 թվականին հանրապետությունում թողարկված արդյունաբերական արտադրանքի շուրջ 18.2%-ը բաժին է ընկել Սյունիքի մարզի արդյունաբերական կազմակերպություններին:

Նախորդ տարվա համեմատ 2010 թվականին մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների արտադրության ծավալների շուրջ 23.0% աճը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության վերելքով՝ մետաղական հանքաքարերի արդյունահանման ավելի քան 26.0% և պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրության ծավալների մոտ 15.0% աճով: Աճ է գրանցվել նաև մշակող արդյունաբերության բնագավառում շուրջ 0.5%, այդ թվում

սննդամթերքի արտադրության՝ 0.5%, մանածագործական արտադրատեսակների արտադրության՝ 52.7%: Էլեկտրական սարքավորումների արտադրության ծավալները աճել են շուրջ 3.1 անգամ, ինչպես նաև աճ է գրանցվել մեքենաների և սարքավորումների նորոգման և տեղադրման բնագավառում՝ շուրջ 31.4%:

Մարզի արդյունաբերական արտադրանքի արտադրության ծավալի շուրջ 83.1%-ը բաժին է ընկնում Կապանի, 14.3%-ը՝ Մեղրիի, 1.8%-ը՝ Գորիսի և 0.8%-ը՝ Սիսիանի տարածաշրջաններին:

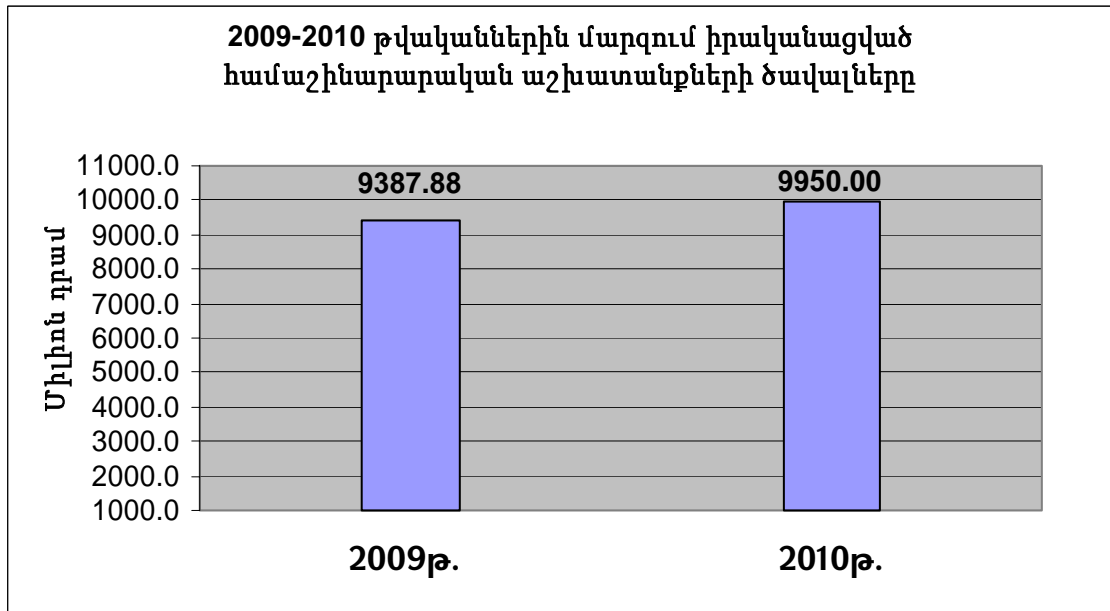
2010 թվականին՝ նախնական տվյալներով, մարզում արտադրվել է մոտ 1370.0 մլն. կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա, 2009թ. նկատմամբ աճը կազմել է 18.0%: Մարզում արտադրված էլեկտրաէներգիայի ծավալը կազմում է հանրապետությունում թողարկված էլեկտրաէներգիայի շուրջ 23.0%-ը, հիդրոէլեկտրակայաններում արտադրվածի՝ ավելի քան 50.0%-ը:

2010 թվականին մարզում սպառված գազի ծավալը՝ նախնական տվյալներով, կազմել է շուրջ 35.2 մլն. խոր. մետր կամ շուրջ 7.0%-ով ավելի, քան նախորդ տարում: Բաժանորդ բնակիչների թիվը կազմել է 22800 (նախորդ տարվա համեմատ 3.2%-ով ավելի), իսկ կազմակերպություններինը՝ 310 (նախորդ տարվա համեմատ 17.0%-ով ավելի): Բնակչության կողմից սպառված գազի տեսակարար կշիռը կազմել է շուրջ 41.7%:

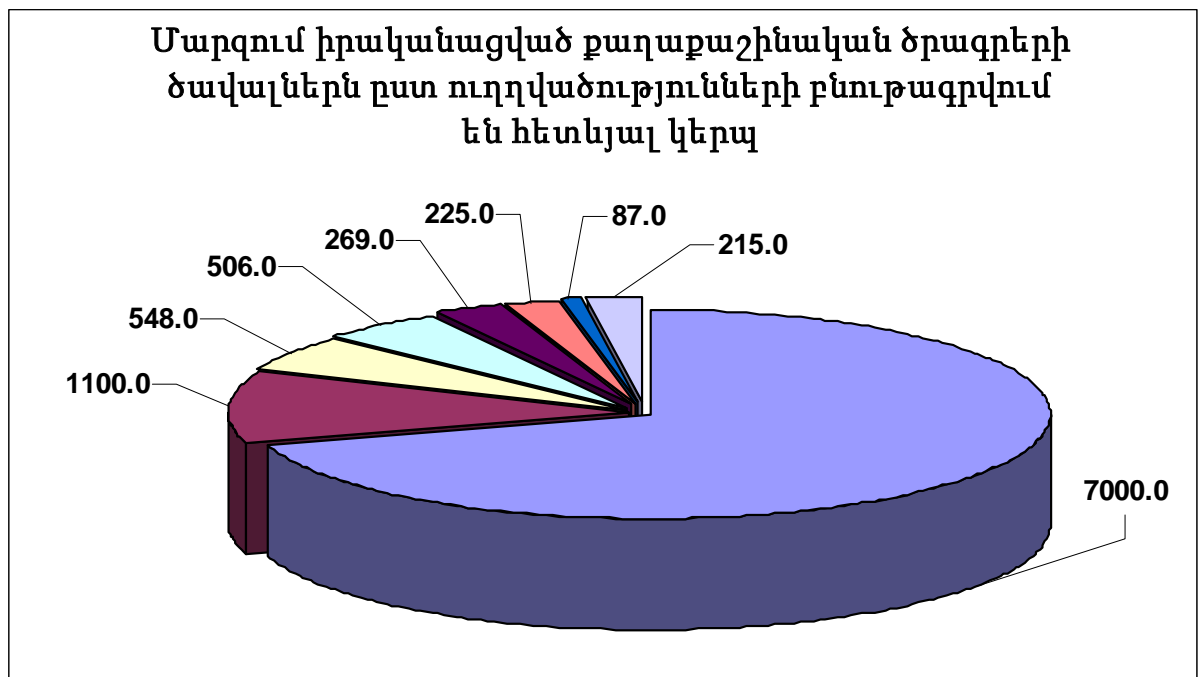
Քաղաքաշինության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բնագավառ

2010 թվականի ընթացքում մարզում իրականացվել են շուրջ 9,95 մլրդ. դրամի համաշինարարական աշխատանքներ, որից՝ 2,64 մլրդ. դրամի կապիտալ շինարարության և 7,3 մլրդ. դրամի հիմնանորոգման ու վերանորոգման աշխատանքներ: Միայն ճանապարհաշինարարության բնագավառում կատարվել է ավելի քան 7,0 մլրդ. դրամի կառուցման, հիմնանորոգման և պահպանման աշխատանք:

2009 թվականի համեմատությամբ մարզում իրականացված համաշինարարական աշխատանքների ծավալը աճել է 6,0 տոկոսով: Հատկանշական է, որ 2010 թվականին աշխատանքների ընդհանուր ծավալի մեջ աճել է կապիտալ շինարարության բաժնեմասը: Եթե 2009 թվականին այն կազմել է ընդհանուրի 10,9% կամ 1,02 մլրդ. դրամ, ապա 2010 թվականին՝ հասել է 26,5%-ի կամ 2,64 մլրդ. դրամի:

2010 թվականին քաղաքաշինական ծրագրերի իրականացման համար նախատեսված միջոցները բաշխվել են հետևյալ կերպ.

• Ճանապարհների կառուցում, հիմնանորոգում և պահպանում	7,0 մլրդ. դրամ	70,3%
• Առողջապահական հիմնարկների կառուցում և հիմնանորոգում	1,1 մլրդ. դրամ	10,8%
• Դատաիրավական համակարգի շենքերի կառուցում	548.0 մլն.դրամ	5,5%
• Ջրամատակարարման համակարգերի կառուցում և նորոգում	506.0 մլն.դրամ	5,1%

• Դպրոցների և նախադպրոցական հիմնարկների կառուցում և հիմնանորոգում	269.0 մլն.դրամ	2.7%
• Մշակույթային ու պատմամշակույթային օբյեկտների հիմնանորոգում և եկեղեցաշինություն	225.0 մլն.դրամ	2,3%
• Բնակավայրերի գազաֆիկացում	87.0 մլն.դրամ	0.9%
• Այլ ենթակառուցվածքներ	215.0 մլն.դրամ	2.4 %
Ընդամենը	9950.0 մլն. դրամ	

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության միջոցով 2010 թվականի ՀՀ պետբյուջեով նախատեսված միջոցների հաշվին շարունակվել ու ավարտվել է Եղեգի դպրոցի կառուցումը (40,726 մլն.դրամ): Հիմնանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Անգեղակոթի (19,627 մլն.դրամ) և Տեղի թիվ 1 միջնակարգ (19,589 մլն.դրամ) դպրոցներում:

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի միջոցներով իրականացվել են 412,8 մլն. դրամի կառուցման և հիմնանորոգման աշխատանքներ: Հիմնանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Շինուհայրի դպրոցում՝ 78,4 մլն. դրամի, Սիսիանի մշակույթի տանը՝ 82,8 մլն. դրամի, Տանձատափ գյուղի համայնքային կենտրոնի շենքում՝ 16,5 մլն. դրամի, Ազարակ քաղաքի մշակույթի տանը՝ 77,1 մլն. դրամի, Անգեղակոթ գյուղի մշակույթի տանը՝ 43,0 մլն. դրամի և Խնձորեսկ գյուղի մշակույթի տանը՝ 45,8 մլն. դրամի չափով: Կառուցման աշխատանքներ են իրականացվել Մեղրիի Արաքսաշեն թաղամասի ջրամատակարարման համակարգում՝ 30,3 մլն. դրամի, Կոռնիձոր գյուղի համայնքային կենտրոնում՝ 13,4 մլն. դրամի և Գորիսի թատրոն-մշակույթի տան ջեռուցման համակարգում՝ 26,4մլն. դրամի չափով:

«Գյուղական բարեփոխումների աջակցության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի միջոցների հաշվին 175,7 մլն. դրամի աշխատանքներ են կատարվել Ազարակ քաղաքի անասնաբուժական և բույսերի կարանտինի սահմանային հսկիչ կետում:

«Դատաիրավական բարեփոխումներ» ԾԻԳ-ի միջոցների հաշվին ավարտվել է ՀՀ Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի Գորիսի և Մեղրիի նստավայրերի շենքերի կառուցումը, որտեղ համապատասխանաբար կատարվել են 109,6 մլն. և 438,7 մլն. դրամի աշխատանքներ:

Հայաստան Համահայկական Հիմնադրամի միջոցներով ավարտվել է Գորիս քաղաքում «Զանգեզուր» սրտաբանական կենտրոնի կառուցումը՝ որտեղ տարվա ընթացքում կատարվել է 199,2 մլն. դրամի աշխատանք: 11,9 մլն. դրամով հիմնանորոգվել է մայրուղուց դեպի սրտաբանական կենտրոն տանող ճանապարհահատվածը: 116,1 մլն. դրամի հիմնանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Կապանի բժշկական կենտրոնի մանկական բաժանմունքի մասնաշենքում: Կառուցվել է Նոնաձոր գյուղի խմելու նոր ջրատարը, որտեղ կատարվել է 56,2 մլն. դրամի աշխատանք:

ՀՀ առողջապահության նախարարության ԾԻԳ-ի միջոցով 523,1 մլն. դրամի հիմնանորոգման աշխատանքներ են կատարվել Գորիս քաղաքի հիվանդանոցում: Կառուցվել է Տեղ գյուղի պոլիկլինիկան (52,3 մլն. դրամ):

«Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության և կառավարման գրասենյակ»-ի (IFAD) միջոցներով 37,8 մլն. դրամի շրջանակներում հիմնականում ավարտվել է Կապան քաղաքի Վաչագան թաղամասի արտաքին գազատարի կառուցումը: 49,5 մլն. դրամի գազաֆիկացման աշխատանքներ են կատարվել Անգեղակոթ և Աղիտու համայնքներում:

Մարզի ազգաբնակչության համար սոցիալական շատ կարևոր ծրագրեր են իրականացվել «Վորլդ վիժն ինթերնեյշնլ» միջազգային բարեգործական կազմակերպության, «Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամ»-ի, «Շեն» բարեգործական հասարակական կազմակերպության, «Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքր առևտրային գյուղատնտեսական զարգացման ծրագրի ԾԻԳ»-ի, «Գլենդել-Կալիֆորնիա» միության, «Քաջարանի ԶՊՄԿ» ՓԲԸ-ի, «Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ծրագիր (GTZ)», Ասիական զարգացման բանկի, ԱՄՆ-ի «Հայ կրթական հիմնարկություն» ՀՀ մասնաճյուղի, «Երկիր մշակույթ» բարեգործական կազմակերպության (Ֆրանսիա), Լեհաստանի դեսպանատան և մարզի գործարար մի շարք բարերարների կողմից:

Ընդհանուր առմամբ մարզի 30 համայնքում պետական պատվերից դուրս, այլ կազմակերպությունների ընդգրկմամբ, իրականացվել է 75 ծրագիր, որի արդյունքում լուծում են ստացել սոցիալական բնույթի և բնակչության կենսաապահովման հետ կապված մի շարք հիմնահարցեր: Կառուցվել կամ հիմնանորոգվել են դպրոցներ, մանկապարտեզներ, խմելու և ոռոգման ջրագծեր, առողջապահական հիմնարկներ, ակումբներ ու կենցաղի տներ, խաղահրապարակներ և այլն:

2010 թվականին, ընդհանու առմամբ, վերոհիշյալ ծրագրերի գծով կատարվել է ավելի քան 2 մլրդ. 950 մլն. դրամի կառուցման և հիմնանորոգման աշխատանքներ:

Կցվում է ՀՀ Սյունիքի մարզում 2010 թվականին իրականացված քաղաքաշինական ծրագրերի մասին տեղեկանքը (հավելված 4):

2010 թվականի ընթացքում մարզի ճանապարհաշինարարական և այլ կազմակերպությունների կողմից իրականացվել է ավելի քան 7,0 մլրդ. դրամի աշխատանք, որից համաշխարհային բանկի միջոցներով մարզում իրականացվել է 3,3 մլրդ. դրամ ընդհանուր գումարի աշխատանքներ, իսկ ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով՝ տարբեր նշանակության ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային ճանապարհների հիմնանորոգման, պահպանման ու շահագործման, ձմեռային պահպանության համար 3,7 մլրդ. դրամ գումարի աշխատանքներ:

Տարբեր նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման համար ՀՀ պետբյուջեի միջոցներով իրականացվել է 2,73 մլրդ. դրամի աշխատանքներ: Միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման ու շահագործման համար պետական բյուջեից հատկացվել է 889,0 մլն. դրամ, իսկ մարզային նշանակության

ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման ու շահագործման համար՝ 105,2 մլն. դրամ:

Նախատեսված 88,6 մլն դրամով ավարտվել է Որոտան-Ույծ կամուրջի կառուցման աշխատանքները: Ավարտվել է Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման առաձին ճանապարհահատվածների հիմնանորոգման աշխատանքները՝ 2,3 մլրդ դրամ ընդհանուր արժեքով, ինչպես նաև՝ միջպետական նշանակության Մ-17 Կապան-Ծավ տարբեր ճանապարհահատվածների հիմնանորոգման աշխատանքները՝ 122,9 մլն. դրամ ընդհանուր արժեքով:

Հիմնանորոգվել է Հ-82, Մ2-Լիճք-Տաշտուն հանրապետական նշանակության ճանապարհի 4,2 կմ հատվածը՝ 188,6 մլն դրամ արժեքով:

Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ իրականացվել են մարզի կենսական նշանակության ճանապարհների բարելավման աշխատանքները՝ մասնավորապես Մ-2-Շինուհայր-Հալիձոր ճանապարհահատվածի 12,0 կմ, Սիսիան-Աղիտուի 4,8 կմ, Ագարակ-Կարճևանի 4,3 կմ, Մ-12-Խնձորեսկի 1,8 կմ ճանապարհահատվածները:

Հասարակական տրանսպորտի աշխատանքներն անվտանգ կազմակերպելու և բարելավելու նպատակով ներմարզային 22 երթուղիներում ուղևորափոխադրումներն իրականացնող կազմակերպությունների ընտրության համար կազմակերպվել և սահմանված կարգով անց են կացվել նոր մրցույթներ, կնքվել համապատասխան պայմանագրեր:

Հաշվի առնելով ինքնակամ շինարարության /քանդման/ կանխարգելման և կասեցման հարցի կարևորությունը, 2010 թվականին, մարզի Կապան, Գորիս, Սիսիան, Քաջարան, Մեղրի, Ագարակ, Դաստակերտ քաղաքներում և 102 գյուղական համայնքներում քաղաքաշինական գործունեության ոլորտում կատարել են պլանային ստուգումներ:

Որոշակի աշխատանքներ է կատարվել ինքնակամ շինարարության հայտնաբերման, կանխարգելման և կասեցման ուղղությամբ: Պլանային ստուգումների ընթացքում արձանագրվել է ինքնակամ շինարարության 27 փաստ, այդ թվում՝ Քաջարանում՝ 10, Կապանում՝ 16, Սյունիք գյուղում՝ 1:

2010 թվականի ընթացքում համայնքների կողմից մարզպետարան է ներկայացվել շինարարություն իրականացնելու նպատակով հողհատկացման 14 առաջարկություններ, որոնցից 6-ին տրվել է համապատասխան լուծում, 5-ը մերժվել է, մեկին ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից եզրակացություն չի տրվել, իսկ 2-ը ընթացքի մեջ է:

Համայնքների ղեկավարների կողմից հաշվետու ժամանակաընթացքում տրվել է 219 շինարարության, 11 քանդման թույլտվություն և 100 շինարարության շահագործման փաստագրման ակտ:

ՀՀ կառավարության 2004 թվականի դեկտեմբերի 23-ի «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքների կազմակերպման ոլորտները և անցկացման պայմանները հաստատելու մասին» N1854-Ն որոշման համաձայն, կատարվել է 55 համայնքներից ներկայացված 102 ծրագրերի ծավալների և կատարողական ակտերի ճշգրտում ու աշխատանքների կատարման ընթացքի նկատմամբ հսկողության իրականացում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ «Հարավային» տարածքային մասնաճյուղի կողմից 23,2 մլն. դրամի աշխատանքներ են կատարվել նոր ջրագծերի կառուցման և գործող ցանցերի հիմնանորոգման ու կարգաբերման ուղղությամբ:

Շարունակվել են մարզի բնակավայրերի գազաֆիկացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Տարվա ընթացքում բաժանորդների թիվը ավելացել է 530-ով, որից 310-ը բազմաբնակարան շենքերի բնակարաններ են, իսկ 220-ը՝ անհատական տներ: Գազաֆիկացվել է նաև 19 կազմակերպություն: Կառուցվել է 2,3 կմ գազատար նոր ցանց, 3 գազակարգավորիչ կետ:

Շարունակվել են զոհված (մահացած) և հաշմանդամ դարձած զինծառայողների (ազատամարտիկների) ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: 2010 թվականին ուսումնասիրվել, ճշտվել և ՀՀ պաշտպանության նախարարություն է ներկայացվել Կապանի, Գորիսի, Սիսիանի, Ագարակի քաղաքային ու Կորնիձորի գյուղական համայնքների կողմից բնակարանային պայմանների բարելավման նպատակով հաշվառման վերցրված 18 ընտանիքների անձնական գործերը:

Մարզպետարանի կողմից համայնքների ղեկավարների և ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի համապատասխան տարածքային ստորաբաժանումների հետ կատարվել են մարզի բնակավայրերում առկա 249 գերեզմանատների վերաբերյալ պահանջվող տվյալների ճշտումներ և արդյունքները 2010 թվականի դեկտեմբերին ներկայացվել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը:

Որոշակի աջակցություն է ցուցաբերվել կոմունալ ծառայությունների դիմաց վարձավճարների գանձման գործում:

Գյուղատնտեսության և բնապահպանության բնագավառ

2010թ. ընթացքում մարզում գյուղատնտեսությամբ զբաղվել են 18026 գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններ, գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակմամբ և արտադրությամբ 58 գյուղատնտեսական կազմակերպություններ:

2010թ-ին գարնանային ցրտահարությունները, կարկտահարությունը, երկարատև անձրևները, ջերմաստիճանի կտրուկ իջեցումը բացասական ազդեցություն են թողել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության վրա: Մարզի բոլոր համայնքներում գյուղացիական տնտեսությունները և ֆերմերները կրել են զգալի վնասներ, որը կազմել է մոտ 1,37մլրդ. դրամ, որից՝ փոախտի, սնկային և ժանգային հիվանդությունների հետևանքով աշնանացանի ցանքատարածություններին հասցվել է 774.0 մլն. դրամի, պտղատու այգիներին՝ 467.5 մլն. դրամի, նորատունկ տնկիներին՝ 130.3 մլն. դրամի վնաս:

Գեղիի ջրամբարի վթարի հետևանքով Լեռնաձորի համայնքի Թավշուտ և Բարիկավան բնակավայրերի ցանքատարածություններին հասցվել է՝ 8.4 մլն. դրամի վնաս:

Անասնապահության բնագավառին՝ խոզերի աֆրիկական ժանտախտի և հավերի ժանտախտի հետևանքով, հասցված վնասը կազմել է 68.9 մլն. դրամ:

Ընդհանուր վնասը մարզում կազմել է 1,45 մլրդ. դրամ:

Մարզի 2009-2010թթ. բուսաբուծության և անասնապահության բնագավառներում գյուղատնտեսական արտադրության վերաբերյալ ցուցանիշները ներկայացվում են ստորև, 2009թ. համեմատությամբ:

Աշխատանքի անվանումը	Չափի միավոր	2009թ	2010թ	Համեմատական տոկոսը
1	2	3	4	5
Հնձվել է հացահատիկ	Հեկտար	22120	17953	81.2
Արտադրվել է՝				
Հացահատիկ	Ցենտներ	299734	140806	47.0
Կարտոֆիլ	Ցենտներ	323708	236464	73.0
Բանջարեղեն	Ցենտներ	174549	151395	86,7
Պտուղ-հատապտուղ	Ցենտներ	138088	29848	21.6
Կուտակվել է խոտ	Հազ.տոննա	98.1	92.7	94.4
Կուտակվել է ծղոտ	Հազ.տոննա	12.1	9.2	76.0
Ցանվել է աշնանացան	Հեկտար	12713	9350	73.5
Կատարվել է ցրտահերկ	Հեկտար	2254	2188	97.0
Արտադրվել է՝				
Կաթ	Հազ.տոննա	56.5	56.8	100.5
Միս	Հազ.տոննա	9.95	9.98	100.3
Բուրդ	Տոննա	65.6	68.9	105.1
Մեղր	Տոննա	348	374	107.4
Ձու	Մլն.հատ	21.5	24.9	115.8

Մարզի 16 սերմարտադրող ֆերմերային տնտեսություններ մարզի գյուղացիական տնտեսություններին և հարևան մարզերին շուկայականից էժան գներով տրամադրել են 860տ աշնանացան ցորենի որակյալ սերմացու:

«Կառավարության կողմից մարզին հատկացվել է 318տ որակյալ «Էլիտա» աշնանացան ցորենի սերմացու, որի շնորհիվ մարզում կատարվել է 1060հա աշնանացան ցորենի ցանք: Մարզ է ներկրվել 350տ ազոտական պարարտանյութ, 2738կգ թունանյութ (ցինկի ֆոսֆիդ), 980կգ տարբեր տեսակի թունանյութեր: Ընթացիկ տարում 21904հա ցանքատարածությունների վրա կատարվել է մկնանման կրծողների դեմ պայքարի աշխատանքներ:

2010թ. իրացվել է մոտ 1764տ հացահատիկ, 9980տ կենդանի քաշով միս, 9150տ կաթ, 3100տ կարտոֆիլ, 980տ բանջարեղեն և այլ գյուղատնտեսական մթերքներ:

Մարզում ջրօգտագործող ընկերությունների կողմից ժամանակին և անխափան կազմակերպվել է ոռոգման աշխատանքները, մաքրվել և վերականգնվել է 410կմ ոռոգման ջրագծեր և ներքին ցանցեր:

Ստորև ներկայացվում է վարձավճարների գանձման վերաբերյալ ցուցանիշները

Ընդամենը մարզում	Ոռոգվող հողատարածքը /հա/	Մատակարարված ջրի քանակը /հազ.խմ/	Հասույթը /հազ. դրամ/	Փաստացի գանձված վարձավճար	Ապառքը /հազ.դրամ/	Տոկոսը %
2009թ	1511	3844.0	34596.0	31925.0	2671.0	92
2010թ	1396.5	3992.9	43921.9	39206.0	4715.9	89.3

Վարձավճարի գանձման ցածր տոկոսի հիմնական պատճառը հանդիսանում է Գորիսի տարածաշրանի Որոտանի ջրանցքի վթարը, որի հետևանքով Գորիսի տարածաշրջանում ոռոգման ջուր է տրվել հուլիսի վերջին:

2010թ. մարզում պահպանվել է խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը, պակասել է միայն թռչնի գլխաքանակը՝ հավերի ժանտախտի բռնկման հետևանքով:

Անասնաբուժական ծառայության հետ համատեղ վերահսկվել և համակարգվել են գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների դեմ պայքարի աշխատանքները:

Տարվա ընթացքում արձանագրվել են խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների 238 գլուխ բրուցելոզի, 6 գլուխ տուբերկուլոզի, 172 գլուխ՝ խոզերի աֆրիկական ժանտախտի, 12 հազ. թև հավերի ժանտախտի հիվանդության դեպքեր:

2010թ. պետպատվերի շրջանակներում ժամանակին կատարվել են բոլոր կանխարգելիչ պրոֆիլակտիկ միջոցառումները:

Ներկայացվում է 2010թ կատարած հակահամաճարակային և պրոֆիլակտիկ միջոցառումների քանակը աղյուսակի տեսքով

N	Միջոցառումների անվանումը	Գորիս	Սիսիան	Կապան	Մեղրի	Ընդամենը
1	Բրուցելյոզ Խ.Ե.Կ	24112	14117	10002	1379	49610
2	Տուբերկյոզ Խ.Ե.Կ	11484	7894	4831	686	24895
3	Սիբիրախտ Խ.Ե.Կ	42922	29349	17391	2531	92193
4	Պաստերելյոզ Խ.Ե.Կ	4720	2557	1778	330	9385
5	Դաբաղ Խ.Ե.Կ	73859	44218	27706	4332	150115
6	Էմկար Խ.Ե.Կ	43200	29554	16104	2731	91589
8	Բրուցելյոզ Մ.Ե.Կ	6367	24	4607	1148	12146
10	Սիբիրախտ Մ.Ե.Կ	33404	24046	6449	1948	65847
11	Դաբաղ Մ.Ե.Կ	0	0	4879	0	4879
14	Ժանտախտ խոզերի	9481	8369	9161	1372	28383
18	Վարոատող մեղուների	8900	10000	9040	2900	30840

Մարզում գործում է 3 տոհմային տնտեսություններ: Տարվա ընթացքում կատարվել է 5448գլուխ խոշոր եղջերավոր անասունների արհեստական սերմնավորում, որը անցյալ տարվա համեմատ ավել է 328 գլխով:

Գյուղատնտեսական առկա տեխնիկական հիմնականում մաշված է, հիմնախնդիր է նոր տեխնիկայով համալրումը և առկա հավաքակազմի արդիականացումը:

Ստորև ներկայացվում է 2010թ. գյուղատնտեսական տեխնիկայի առկա քանակը՝ ըստ մակնիշների

Տարածա շրջանի անվանումը	Հացահատիկահավաք կոմբայն	Կերտահավաք կոմբայն	Անիվավոր տրակտորներ									Թրթուրավոր տրակտորներ					Ընդամենը		
			K-700,701	T-150k	MT 80,82	MT -50,52	M -6L	T-40	T-16,T-25	ՎՕ-2621	SAME	Ընդամենը	T-330 T-170,	T-74, DT-75	T-54, T-70	DZ-42		այլ մակնիշի	Ընդամենը
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄԱՐԶՈՒՄ	152	27	10	57	332	46	108	68	27	51	14	713	24	213	8	15	0	260	973

Մարզում գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, վերամշակող կազմակերպությունների և ոլորտի կայուն զարգացման ապահովման համար դեռևս լուրջ հարց է գյուղմթերքների իրացումը, հացահատիկային մշակաբույսերի որակյալ սերմանյութի, դիզ.վառելանյութի և ազոտական պարարտանյութի ձեռք բերման խնդիրները:

Մարզպետարանը անհրաժեշտ ուշադրություն է դարձրել բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությանը, աջակցել բնապահպանական օրենսդրության կատարմանը, արգելանոցների պահպանմանն ու օգտագործմանը, համագործակցել բնապահպանական խնդիրներ իրականացնող հասրակական կազմակերպությունների հետ:

Բնապահպանական տեսչության Սյունիքի տարածքային բաժնի հետ համատեղ ստուգումներ և ուսումնասիրություններ են իրականացվել 11 բնապահպանական օբյեկտներում, 44 անձի նկատմամբ կիրառվել է 2.7մլն.դրամի տարբեր վարչական տուգանքներ: Կազմվել է շրջակա միջավայրի բնապահպանական վնասի 28 ակտ, որից՝ 19-ը բուսական, 3-ը՝ կենդանական, 4-ը՝ ջրերի աղտոտման, 2-ը՝ հողերի աղտոտման վերաբերյալ: Դրամական մուտքերը պետական բյուջե կազմել է 4.5 մլն. դրամ: 2010թ. հաշվարկված է 2.2 մլրդ. դրամ բնապահպանական և բնօգտագործման վճար:

Թափոնների օգտագործման և տեղափոխման ուղղությամբ ստուգվել է 6-ը օբյեկտներ, որոնց նկատմամբ կիրառվել է վարչական տուգանքներ 30 հազարական դրամի չափով:

Մարզի 40 հանքավայրերից շահագործվում է 26-ը (8-ը մետաղական, 18-ը ոչ մետաղական), 14-ը գտնվում են ուսումնասիրման փուլում:

Բոլոր հանքչահագործողները և հետազոտողները ունեն ընդերքի օգտագործման համապատասխան թույլտվություններ /լիցենզիաներ/:

Անհրաժեշտ ուշադրություն է դարձվել մարզի վարչական տարածքի սահմաններում սանիտարական մաքրման և աղբահանության ուղղությամբ:

2010թ կառուցվել են 57 տիպային աղբավայրեր և կազմվել են սանիտարական մաքրման սխեմաներ: Աղբահանությունը կատարվում է ըստ գրաֆիկի: Լիկվիդացվել են 5 չարտոնագրված աղբավայրեր: Մարզում գործող 6 կենտրոնական աղբավայրերում կուտակված աղբը և արտադրական թափոնները վարակազերծվում են, հողաձածկվում և շերտավորվում են:

Համապատասխան միջոցներ են ձեռնարկվել ՀՀ Սյունիքի մարզի միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհներին հարող տարածքներում կուտակված աղբի մաքրման, պատշաճ սանիտարական վիճակի պահպանման ուղղությամբ: Ձեռնարկված կազմակերպչական միջոցառումների արդյունքում բարելավվել է ճանապարհներին հարող տարածքների ու բնակավայրերի սանիտարական վիճակը:

Հողաշինության և հողօգտագործման բնագավառ

Մարզի 43.8 հազ.հա գյուղնշանակության վարելահողերից 2010թ. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով օգտագործվել է 36.6 հազ.հա /83.6%/: Բարձրադիր գոտիներում գտնվելու և մեծ թեքություններ ունենալու պատճառներով համայնքներում չի օգտագործվել մոտ 7.2 հազ.հա վարելահող, այդ թվում 4.8 հազ.հա պետական և համայնքային սեփականության:

Գյուղատնտեսական նշանակության վարելահողերի 27.2%-ը /11920հա/, այգիների 19.9%-ը /220հա/, խոտհարքների 49.9%-ը /3800հա/, արոտների 100%-ը /163500հա/ դեռևս մնում են պետական կամ համայնքային սեփականության: Համայնքներում համայնքային սեփականության գյուղատնտեսական նշանակության հողերից 2010թ. օգտագործման համար հողօգտագործողներին վարձակալությամբ հատկացված է 29000 հա հողամաս /3900 հա-ով ավել քան 2009թ./՝ տարեկան 136.0 մլն դրամ վարձավճարով: 2010 թվականի վարձավճարի գանձումները կազմել է 126.9 մլն. դրամ կամ 93.3%:

2010թ. վարչական հսկողության աշխատանքների շրջանակներում մարզի 14 գյուղական համայնքներում իրականացվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների հողային օրենսդրության կատարման ուսումնասիրություններ և համայնքների ղեկավարներին առկա թերությունները վերացնելու նպատակով տրվել համապատասխան ցուցումներ:

2010թ. հուլիսի 14-ին «Վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունների հիման վրա ՀՀ Սյունիքի մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող 194.9 հազ. հա հողամասերը /0.9 հազ. հա մասնավոր, 194.0 հազ. հա պետական սեփականություն/ ընդգրկվել են տարբեր համայնքների վարչական սահմաններում: Համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկվել են 119.9 հազ.հա

գյուղատնտեսական, 2.0 հազ.հա արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական, 0.2 հազ հա էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի և կոմունալ ենթակառուցվածքների, 33.8 հազ.հա հատուկ պահպանվող տարածքների, 38.6 հազ. հա անտառային, 0.4 հազ. հա ջրային հողեր:

Նշված գործընթացի շրջանակներում մարզպետարանի կողմից համապատասխան համայնքներին են փոխանցվել պետական սեփականության գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերի օգտագործման նպատակով կնքված 12.9 հազ. հա հողամասերի վարձակալության թվով 76 պայմանագրերը՝ տարեկան 41.4 մլն. դրամ վարձավճարով: Մինչև նշված վարձակալության պայմանագրերի փոխանցումը համայնքներին վարձակալների կողմից 2010թ. Ընթացքում ՀՀ պետական բյուջե է վճարվել 17.4 մլն դրամ վարձավճար: Վարձավճարների գծով ապառքներ ունեն միայն «ԲԱՄՕ-մետալ» և «Գ.Արշակյան» ՍՊԸ-ները՝ 27.9 մլն դրամ ընդհանուր գումարով:

2010թ. ընթացքում մարզի 12 համայնքներում /4 քաղաքային, 8 գյուղական/ համայնքային սեփականության հողերից, աճուրդ-վաճառքի կարգով օտարվել է 46.7 հա հողամաս /40.1 հա գյուղատնտեսական նշանակության/, կամ 3.2 անգամ պակաս քան 2009թ-ին: Հողերի օտարումից մուտքերը կազմել են 54.7 մլն. դրամ /օտարված հողամասերի կադաստրային արժեքների հանրագումարը գերազանցվել է 8.2 մլն.դրամով/, այդ թվում քաղաքային համայնքներում՝ 40.3 մլն.դրամ, գյուղական համայնքներում՝ 14.4 մլն.դրամ: Գյուղական համայնքների ֆոնդային բյուջեներ մուտքագրված գումարները բավարար չեն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի 3-րդ կետով նշված՝ գյուղական համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների կազմման համար: Առաջիկայում լրացուցիչ մուտքերի դեպքում գումարները կուղվեն նշված աշխատանքների իրականացման համար /քաղաքային համայնքները ունեն հաստատված քաղաքաշինական փաստաթղթեր/:

2010թ. կազմվել և հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովին են առաքվել մարզի թվով 18 համայնքների հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներ: Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից բացասական եզրակացությամբ նյութեր հետ չեն առաքվել: 2010թ. ընթացքում ՀՀ կառավարության որոշումներով հաստատվել են թվով 12 համայնքների հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներ՝ նրանցում ներառելով 266 հա հողամասերի նպատակային նշանակության փոփոխություններ: 2010թ. մասնավոր սեփականության 8.2 հա հողամասերի նպատակային նշանակության փոփոխությունների արդյունքում՝ որպես կադաստրային արժեքների տարբերություն համայնքների բյուջեներ են մուտքագրվել 17.8 մլն.դրամ գումար:

2010թ. ընթացքում քաղաքացիների դիմումների քննարկման արդյունքում համաձայն ՀՀ կառավարության «ՀՀ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի հողատեսքերի փոփոխման կարգը հաստատելու մասին» N1066-Ն որոշման դրույթների, համապատասխան հանձնաժողովը տվել է դրական եզրակացություն՝ քաղաքացիների սեփականություն հանդիսացող 214.2 հա բարձարժեք գյուղատնտեսական նշանակության հողատեսքերը ավելի ցածրարժեք հողատեսքերի փոխադրելու մասին:

Առողջապահության բնագավառ

Մարզի առողջապահության բնագավառում ապահովվել է պետական առողջապահական ծրագրերի իրականացումը, կազմակերպվել մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների աշխատանքները:

Հաշվետու տարում հատուկ ուշադրության կենտրոնում են եղել մարզում գործող առողջապահական կառույցների համաչափ զարգացման, բնագավառում ֆինանսական միջոցների արդյունավետ օգտագործման, առողջության առաջնային պահպանման, մոր և մանկան առողջության, ծննդօգնության մակարդակի, բժշկական օգնության որակի ու մատչելիության բարձրացման հարցերը:

Մարզում գործում են մարզային ենթակայության 18 փակ բաժնետիրական ընկերություններ՝ 5 բժշկական կենտրոններ, 11 առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններ, 1 նյարդահոգեբուժական դիսպանսեր և 1 մարզային արյան փոխներարկման կայան: Գյուղական համայնքներում գործում են 101 բուժական անկախ բարձական կետեր:

Մարզային ենթակայության առողջապահական ընկերություններում աշխատում է 1298 մարդ, որից 277 բժիշկ, 683 միջին և կրտսեր բուժաշխատող:

Բուժհաստատությունների կողմից 10000 բնակչի հաշվով սպասարկումն իրականացվում է 18 բժշկով, 32 միջին բուժաշխատողով:

Ստացիոնար բժշկական հաստատություններում ծավալված է 420 մահճակալ:

2010 թվականին մարզի ծննդօգնություն իրականացնող բուժհաստատություններում ծնվել է 1664 երեխա: Հղիության ընթացքում բոլոր հղիներին տրամադրվել է ծննդօգնության պետական հավաստագիր: 55 հղիների ծննդօգնության հավաստագիր տրամադրվել է Երևանի և այլ մարզերի բուժհաստատությունների կողմից, մարզպետարանի միջնորդությամբ ծննդօգնության պետական հավաստագիր է տրամադրվել 30 կանանց, որոնցից 26-ը ԼՂՀ Քաշաթաղի շրջանի բնակիչներ են: Բարձր ռիսկի 50 հղիներ հղիության փստաբանական ընթացքը և ծննդօգնությունը 3-րդ մակարդակի բուժհաստատություններում կազմակերպելու և իրականացնելու նպատակով ուղեգրվել են ք. Երևան: 272 դեպքում ծննդալուծումը իրականացվել է կիսարյան հատմամբ:

Մարզում 2010 թվականին գրանցվել են 1736 նորածիններ և մարզում ծնելիության ցուցանիշը կազմել է 11.3 պրոմիլե: Մարզի բուժհաստատություններում ծննդաբերությունը կազմում է 96 տոկոս:

2010 թվականին մահացել է 1243 մարդ /2009թ՝ 1295/ և մահացության ցուցանիշը կազմել է 8.1, ինչը 2009 թվականի համեմատ նվազել է 0.3 պրոմիլետով: Բնական աճը կազմել է 3.2, մանկական մահացությունը՝ 9.8, պերինատալ մահացությունը՝ 19.0 պրոմիլե: Հիվանդանոցային մահաբերությունը կազմել է 0.9%:

Ծնունդների և մահերի թիվը ըստ տարածաշրջանների ունի հետևյալ պատկերը

Տարածաշրջան	Ծնունդ		Ծնունդ		Մահերի թ.		Մահերի թ.		0-1 տ. երեխաների մահեր 2009թ.	0-1տ. երեխաների մահեր 2010թ.
	—2009թ.		2010թ.		—2009թ.		—2010թ.			
	ծննդոգ ցուցաբերողներ. տվ.	ՔԿՎԳԾ-գրանցված	գրանցված ծննդոգ ցուցաբերողներ.	տվ. ՔԿՎԳԾ-գրանցված	ընկեր.տվ. ՔԿՎԳԾ-գրանցված	ընկեր.տվ. ՔԿՎԳԾ-գրանցված	ընկեր. տվ. ՔԿՎԳԾ-գրանցված	ընկեր.տվ. ՔԿՎԳԾ-գրանցված		
Կապան	534	522	485	485	510	449	375	426	4	11
Քաջարան	76	95	70	105	41	92	60	63	1	1
Սիսիան	392	428	369	409	213	234	241	281	1	-
Գորիս	553	554	575	587	317	389	339	363	3	4
Մեղրի	171	164	144	150	124	131	110	110	1	1
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՄԱՐԶՈՒՄ	1726	1763	1664	1736	1205	1295	1125	1243	10	17

«ՎՎ առողջապահության նախարարության կողմից մշակված առողջապահական ծրագրերի համաձայն մարզպետի որոշումներով ստեղծվել են բուժսպասարկման որակի վերահսկման, մայրական և պերինատալ մահացության պատճառները, իմունոկանխարգելման աշխատանքներն ուսումնասիրորոշ հանձնաժողովներ: Շարունակել է գործել տուբերկուլոզի դեմ պայքարի և հակազղեցության մարզային միջգերատեսչական խորհուրդը:

Իրականացվել են առաջնային բուժօգնության որակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ:

Բնակչության առողջության առաջնային պահպանման /ԱԱՊ/ որակի ապահովման նպատակով ուսումնասիրվել, վերլուծվել և գնահատվել են ԱԱՊ հաստատությունների կողմից ներկայացվող որակը բնորոշող բաղադրիչների ցուցանիշները:

2010 թվականի ընթացքում իրականացվել է 9 մոնիթորինգ՝ ԱԱՊ իրականացնող բուժհաստատություններում: Արդյունքում՝ տարեվերջին արձանագրվել են ԱԱՊ ոլորտում որակի ցուցանիշները ձևավորող բաղադրիչների դրական աճ:

Ավարտին է մոտենում առողջության առաջնային պահպանում իրականացնող բժշկի մոտ բնակչության գրանցման գործընթացը (գրանցվել են մարզի բնակչության 97,5%): Ընտանեկան բժշկի կողմից սպասարկվում են մարզի բնակչության 83,5%: Մարզում գործում են 61 ընտանեկան բժիշկ և 162 ընտանեկան բուժբույր: Հաջողությամբ ներ է դրվել ԱԱՊ ոլորտում ֆինանսական բաղադրիչը (**Միդաս-3**) Կանոնակարգվել և պատշաճ իրականացվում է առաջնային օղակի բժիշկների և նեղ մասնագետների այցելությունները գյուղական համայնքներ: Մարզի ԱԱՊ ոլորտում աշխատող 161 բուժբույրեր անցել են համայնքային և ընտանեկան բուժբույր մասնագիտությամբ վերապատրաստման դասընթացներ և ստացել համապատասխան որակավորում: Ներկայումս 101

բուժականակաբարձական կետերում աշխատող բուժքույրերը ունեն ընտանեկան բուժքույր որակավորումը:

Պոլիկլինիկաներում և առողջության առաջնային պահպանման կենտրոններում (ԱԱՊ) հաճախումների թիվը կազմել է 550128 (2009 թ-ին՝ 579955), պրոֆիլակտիկ պատվաստումների ենթարկված երեխաների թիվը՝ 9278 , իսկ ընդգրկվախության ցուցանիշը կազմում է 95.8 տոկոս (2009 թ-ին՝ -92.8): Հատուկ ուշադրություն է դարձվել ԱԱՊ բժշկների կողմից բնակչության առողջ ապրելակերպի կրթմանն ուղղված աշխատանքներին:

Դիսպանսեր հսկողության տակ գտնվել է 18305 մարդ (2009 թ-ին՝ 18075մարդ). այդ թվում՝ սիրտ-անոթային հիվանդություններով 2045, էնդոկրին հիվանդություններով 4196, օնկոլոգիական հիվանդություններով 1052, մաշկավեներոլոգիական հիվանդություններով 262, տուբերկուլոզով 289 և հոգեկան շեղումներով 2476 հիվանդներ:

ՀՀ առողջապահության նախարարությունից ստացվել և բաշխվել է կենտրոնացված գնումներով ձեռք բերված 22.281420 հազար դրամի դեղորայք, մարդասիրական օգնության ճանապարհով ստացվել է 106.808871 հազար դրամի դեղորայք: Մարզի բուժհաստատությունների կողմից հիվանդներին տրամադրվել է 38.914858 հազար դրամի անվճար դեղորայք:

2010թ. ընթացքում պետության կողմից երաշխավորված բժշկական օգնության և սպասարկման շրջանակներում հիվանդանոցներում և դիսպանսերներում ստացիոնար բուժում է ստացել 8100 հիվանդ (2009թ-ին՝ 7977), մահճակալ օրերի թիվն է 86952: Մահճակալների միջին ծանրաբեռնվածությունը կազմել է 57.2% (2009թ-ին՝ 60.3%): Կատարվել է 1635 (2009թ-ին՝1535) վիրահատություն, որից անհետաձգելի՝ 724, պլանային վիրահատություններ՝ 902:

2010 թվականին իրականացվել է 15594 շտապ օգնության կանչ:

Սոցիալապես անապահով և առանձին խմբերում չընդգրկված 131 քաղաքացիներ մարզպետի միջնորդագրով անվճար հիվանդանոցային բուժօգնություն են ստացել մայրաքաղաքի և մարզային ենթակայության բուժհաստատություններում:

Մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների պետական պատվերի գլոբալ բյուջեն կազմել է 1.377 մլրդ դրամ, որից 756.6 մլն դրամ արտահիվանդանոցային և 620.6մլն. դրամ հիվանդանոցային ծառայությունների գծով: Ընդամեն կատարողականը կազմել է 1,371 մլրդ դրամ: Բոլոր ընկերությունների կողմից 2010 թվականի դեկտեմբերի 20-ի դրությամբ իրականացվել են պետական պատվերի գլոբալ բյուջեով հաստատված ողջ ծավալները: Ֆինանսական փոխհատուցումը իրականացվել է 100%:

2010թ-ին վճարովի հիմունքներով ծառայություններից մուտքագրվել է 90.9 մլն. դրամ:

2010թ. ընթացքում աշխատավարձի պարտքեր չեն գոյացել:Առողջապահական համակարգը տարվա արդյունքներով չունի կրեդիտորական պարտքեր,այդ թվում աշխատավարձի և սոցվճարների գծով:

Բուժհաստատությունների նյութատեխնիկական բազայի բարելավման նպատակով մարզային ենթակայության ընկերությունները 2010թ-ին հազեցվել են 115.7 /2009թ.-79.1/ մլն.դրամի նոր բուժսարքավորումներով, գործիքներով և պարագաներով: Կենտրոնացված գնումների շրջանակներում և ԱՆ ԾԻԳ-ի կողմից մարզի բուժհաստատություններին տրամադրվել է 92.0 /2009թ.- 33.0/ մլն.դրամ ընդհանուր գումարի բուժսարքավորումներ, բարեգործական, միջազգային և այլ դոնոր կազմակերպությունների կողմից բուժհաստատություններին տրամադրվել են 18.5 /2009թ.-34.2/ մլն.դրամ ընդհանուր գումարի բուժսարքավորումներ և պարագաներ, սեփական միջոցների հաշվին ձեռք է բերվել 5.2 /2009թ.-11.0/ մլն.դրամի բուժսարքավորումներ:

Ոչ պետական միջոցներով մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների (<<Կապանի ԲԿ>> ՓԲԸ, <<Սիսիանի ԲԿ>> ՓԲԸ, <<Մեղրիի տարածաշրջանյին ԲԿ>> ՓԲԸ) շենքերի պահպանման ու շահագործման համար իրականացվել են 53.5 մլն. դրամի, մարզային ենթակայության առողջապահական հաստատությունների շենքերի կառուցման համար՝ մոտ 1.6 մլրդ. դրամի աշխատանքներ, որից <<Ձանգեզուր>> ինվազիվ /էնդովասկուլյար/ կարդիոլոգիական կենտրոնի կառուցման համար 413 .0 մլն դրամ՝ համահայկական հիմնադրամի միջոցներով, <<Գորիսի ԲԿ>> ՓԲԸ վերակառուցման և վերազինման աշխատանքների համար՝ 1.08 մլրդ.դրամ, ՀԲ մարզային առողջապահության արդիականացման ծրագրի շրջանակներում:

2010թ. ընթացքում կազմակերպվել են բաց դռների օր ԼՂ Քաշաթաղի շրջանի բնակչությանը, որի ընթացքում իրականացվել են նաև այցելություններ տարածաշրջանի գյուղական վայրեր: Ակցիաի շրջանակներում սպասարկվել են 867 մարդ, հիվանդանոցային բուժօգնություն ստանալու նպատակով 31 հիվանդ ուղեգրվել են մարզի բժշկական կենտրոններ անվճար վիրահատվելու կամ ստացիոնար բուժում ստանալու համար:

Սոցիալական ապահովության բնագավառ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բնակչության պետական սոցիալական ապահովության տարածքային քաղաքականությունն ապահովվել է սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալությունների գործունեության կազմակերպման, սոցիալական ոլորտի հանրապետական գործադիր մարմինների ենթակայության տարածքային ծառայությունների գործունեության համակարգման, բնակչության սոցիալապես անապահով ընտանիքների հաշվառման, բնակչության զբաղվածության ծրագրերի իրականացման միջոցով:

2010 թվականի պետական բյուջեով մարզպետարանին հատկացվել է 72500 հազար դրամ՝ «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրեր իրականացնելու համար:

Զբաղվածության աջակցության մարզային հանձնաժողովի կողմից հաստատվել է 101 ծրագիր. որից 45-ը՝ մարզի քաղաքային, 56-ը գյուղական համայնքներում, որոնցում ընդգրկվել են 961 գործազուրկ և աշխատանք փնտրող:

Նշված ծրագրերի միջոցով 55 համայնքներում իրականացվեց ճանապարհների, փողոցների, մայրերի, խաղահրապարակների սանիտարական մաքրման, նորոգման և սոցիալական ենթակառուցվածքի օբյեկտների բարեկարգման աշխատանքները:

Զբաղվածության չորս տարածքային կենտրոններում գրանցված է 7076 /2009-ին՝ 8578/ աշխատանք փնտրող քաղաքացի, որից 5272 /2009թ-ին՝ 6689/ ունի գործազուրկի կարգավիճակ:

2010թ-ին ստեղծվել են աշխատատեղեր լեռնահանքային արդյունաբերության, շինարարության և սպասարկման ոլորտներում, որի հետևանքով գործազրկության մակարդակը նվազել է մեկ տոկոսով:

Աշխատաշուկան կարգավորելու, գործազրկության մակարդակը իջեցնելու նպատակով մարզի զբաղվածության 4 տարածքային կենտրոններում իրականացվել է զբաղվածության կարգավորման պետական ծրագրեր, որոնցից կարևորվել է մասնագիտական ուսուցման կազմակերպման ծրագիրը: Նոր մասնագիտություն են ձեռք բերել 101 գործազուրկներ:

2010թ ընթացքում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների թվի էական փոփոխություններ չի արձանագրվել: 2010թ հունվար ամսին ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկվել են 4180 ընտանիք, 2010թ դեկտեմբերին՝ 3969 ընտանիք: Ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափը կազմել է 24270 դրամ:

Ընտանեկան նպաստի համակարգից դուրս մնացած 1097 կարիքավոր ընտանիքների սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալություններին կից գործող սոցիալական աջակցության խորհուրդների առաջարկությամբ նշանակվել է եռամսյա հրատապ օգնություն՝ ամսական 13500 դրամի չափով:

Տարվա ընթացքում ձեռնարկվել է համապատասխան միջոցառումներ նպաստի համակարգին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հասցեականության ապահովման և նպատակային օգտագործման ուղղությամբ: Տեղեկատվական բազաների համադրմամբ և կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքով արձանագրվել է 13.9 մլն. դրամ գերավճար գումար: Սահմանված կարգով պետական բյուջե է վերադարձվել 2.9 մլն. դրամ գումար: Սոցիալական աջակցության խորհուրդներին եզրակացություններով զրոյացվել է 8.1 մլն. դրամը: Մնացած 2.9 մլն. դրամի համար սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալություններում կազմվել է գումարների հետգանձման ժամանակացույց:

2010թ-ին կենսաթոշակները վճարվել են առանց ուշացումների: Մարզի կենսաթոշակառուների թիվը կազմել է 25100 մարդ. միջին ամսական թոշակը՝ 29500 դրամ (2009թ-ին՝ 27300 դրամ):

«Հայրենական մեծ պատերազմի վետերանների նախկին ԽՍՀՄ խնայբանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 1993թ. հունիսի 10-ը ներդրված դրամական ավանդների դիմաց փոխհատուցման տրամադրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշմամբ մարզի 195 Հայրենական մեծ պատերազմի վետերաններ ստացան իրենց հասանելիք փոխհատուցումները:

«Հայաստանի Հանրապետության 2010թ. պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության

Սյունիքի մարզպետարանին բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «Այլ նպաստներ բյուջեից» հոդվածով նախատեսված հատկացումների հաշվին, Սյունիքի մարզպետարան դիմած 778 քաղաքացիներից 595-ին տրվել է դրամական օգնություն 20-50 հազար դրամի շրջանակներում:

Տարվա ընթացքում մարզի հաշմանդամները մշտապես գտնվել են մարզպետարանի և հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Սյունիքի մարզային հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում: 89 հաշմանդամների անվճար հատկացվել է առողջարանային ուղեգրեր: Կազմակերպվել է «Պրոթեզաօրդոպետիկ» ՍՊԸ-ի աշխատակիցների այցը մարզ, որոնց միջոցով մարզի հաշմանդամներին հատկացվել է 50 լսողական սարք, 220 պրոթեզի կոշիկ, 14 օրթեզի կոշիկ, 19 ոտքի պրոթեզ, 48 ձեռնափայտ, 39 հենակ, 1քայլակ:

2010թ. ընթացքում տեղի է ունեցել հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Սյունիքի մարզային հանձնաժողովի 6 նիստ, որտեղ քննարկվել են մարզի հաշմանդամների հիմնախնդիրներին վերաբերվող հարցեր և տրվել համապատասխան լուծումներ:

Մարզի գերակա խնդիրներից մեկը մնում է սոցիալապես անապահով խավի բնակարանային ապահովության խնդիրը, որի ուղղությամբ Սյունիքի մարզում արդեն իսկ սկսվել և հաջողությամբ ավարտվել է «Սոցիալական տուն աջակից պայմաններով» ծրագրի պիլոտային փուլը և հիմք դրվել ծրագրի հիմնական փուլի իրականացման համար: Պիլոտային փուլով լուծվել է 14 սոցիալապես անապահով անօթևան ընտանիքների բնակարանային խնդիրը:

2010 թվականի վերջին Շվեդարական համագործակցության և զարգացման գործակալության հետ համատեղ կսկսվի և 2011թվականին կշարունակվի ծրագրի հիմնական «Գորիս-2» փուլը: Դեկտեմբերի 20-ին կայացած մրցույթում հաղթող է ճանաչվել կապալառու շինարարական կազմակերպությունը, որը կսկսի 22 բնակարանանոց շենքի կառուցումը:

«Սոցիալական բնակարաններ» հիմնադրամի միջոցով, հոլանդական Դիխտ կազմակերպության աջակցությամբ նախապատրաստական աշխատանքներ են սկսվել մարզի տարածքում մատչելի վարձավճարներով բնակարանային շինարարություն իրականացնելու ուղղությամբ, ինչը որոշակիորեն կնպաստի սոցիալապես անապահով խավին բնակարանային ապահովության խնդրի լուծմանը:

Երեխաների իրավունքների պաշտպանության բնագավառ

Մարզում համակարգված աշխատանքներ են իրականացվել առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների իրավունքների և ընտանիքի, կանանց, երեխաների իրավունքների և նրանց սոցիալական պաշտպանությանն ուղղված պետական նպատակային ծրագրերի կատարման ապահովման ուղղությամբ:

Ոլորտի հարաբերությունները կարգավորող համապատասխան իրավական ակտերի վերաբերյալ կազմվել են շրջաբերականներ և ուղարկվել մարզի բոլոր համայնքներ:

Մարզում հաշվառված են առանց ծնողական խնամքի մնացած 38 երեխաներ և առանց ծնողական խնամքի մնացած անձանց թվին պատկանող 20 անձինք: Որպես որդեգրողի թեկնածուներ հաշվառվել են 11 անձ: Որդեգրման ենթակա երեխաների թիվը 5 է, որոնք որդեգրվել են հարազատների կողմից: Չկան երեխային լքելու դեպքեր:

Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 40 երեխայի տրվել է վկայագիր :

Շարունակվել է համագործակցությունը Հայ օգնության ֆոնդի հետ՝ մարզի միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներին հովանավորչական ծրագրում ընդգրկելու համար: 265 երեխա ընդգրկված է ծրագրում և տարվա մեջ 2 անգամ ստանում է ֆինանսական աջակցություն:

Նույն ծրագրում ընդգրկված 50 երեխայի ամառային համգիստը կազմակերպվել է «Սիրանույշ» մանկապատանեկան ճամբարում:

Ֆինանսական օժանդակություն է տրամադրվել 6 և ավելի երեխաներ ունեցող 30 ընտանիքի, ինչպես նաև դժվար իրավիճակներում հայտնված 12 երեխայի ընտանիքների:

Սոցիալապես անապահով ընտանիքների 98 երեխա հաճախում է Կապանի երեխաների խնամքի և պաշտպանության գիշերօթիկ հաստատություն:

Աշխատանքներ են տարվել ծննդյան վկայական չունեցող երեխաների հայտնաբերման ուղղությամբ: Համայնքներից ստացած տեղեկատվության համաձայն 2 երեխա չեն ունեցել ծննդյան վկայական, որոնցից մեկի վկայականը վերականգնվել է, մյուսը ընթացքի մեջ է:

Ոստիկանության անչափահասների գործերով զբաղվող ծառայությունների հետ համատեղ կազմվել է մուրացիկ, իրավախախտ, հանցագործություն կատարած անչափահասների տվյալների շտեմարան:

Մարզում մուրացիկ երեխա հաշվառված չէ ,բայց կան հաշվառված 5 իրավախախտ երեխա, որոնց հետ ամենամսյա պրոֆիլակտիկ աշխատանքներ են կազմակերպվում:

Մարզի համայնքներում կազմակերպվել են բազմաբովանդակ միջոցառումներ՝ նվիրված երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվան:

Միջազգային կազմակերպությունների օժանդակությամբ կազմակերպվել է ամառային ճամբար մարզի սոցիալապես անապահով 200 երեխայի համար:

Կազմակերպվել է 2 համաժողով, որին մասնակցել են երեխաների հարցերով զբաղվող կառույցների ներկայացուցիչներ, քննարկվել է երեխաների իրավունքների պաշտպանության ոլորտին վերաբերվող հարցեր:

Շարունակվել է համագործակցությունը մարզում գործող երեխաների և կանանց իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Որպես կարևորագույն խնդիր մնում է համայնքներում երեխաների հոգածության ցերեկային կենտրոնների ստեղծումը:

Կրթության բնագավառ

2010 թվականի ընթացքում համակարգված աշխատանքներ են տարվել մարզպետարանի ենթակայության պետական ուսումնական հաստատությունների գործունեության բարելավման, կառավարման արդյունավետության բարձրացման, պետական ուսումնական ծրագրերի իրականացման, կրթական չափորոշիչների կիրառման, կրթության որակի ապահովման ուղղություններով:

Համակարգվել և վերահսկվել է դպրոցական տարիքի երեխաների հաշվառումը, ապահովվել 14710 աշակերտների ընդգրկումը հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ. տնային ուսուցում է կազմակերպվել մարզի 6 դպրոցներում: Մարզում պարտուսից դուրս մնացած աշակերտներ չկան:

2010 թվականի ընթացքում մարզային ենթակայության 4 դպրոցներում (Սիսիանի թիվ 3, Գորիսի թիվ 3, Կապանի թիվ 1 և Մեղրիի թիվ 2) կազմակերպվել է ներառական փորձարարական ծրագրի ներդրումը: Երևանի բժշկահոգեբանամանկավարժական գնահատման կենտրոնի կողմից արդեն գնահատվել և 2011 թվականի հունվարից պետական բյուջեյի հաշվին կֆինանսավորվի 26, իսկ սեպտեմբերից ևս 92 երեխայի նեոարական կրթությամբ ուսուցումը վերը նշված դպրոցներում: Մարզում հաշվառվել է նախադպրոցական տարիքի 9999 երեխա:

Մարզում ավագ դպրոցների համակարգի ընդլայնման նպատակով 2010 թվականի ՀՀ կառավարության մայիսի 6-ին N 575-Ն որոշմամբ Սիսիանում կազմավորվել է Սիսիանի ավագ դպրոցը:

Մարզային ենթակայության 10 դպրոցներում իրականացվել են պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթղթերի ուսումնասիրություններ, կազմվել համապատասխան տեղեկանքներ:

Մարզային ենթակայության 115 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ձևավորվել և գործում են նոր դպրոցական խորհուրդներ:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնասիրվել է 2010-2011 ուսումնական տարվա առաջին դասարանցիների՝ ուսումնական հաստատություններ ընդունելության համապատասխանությունը «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին, արդյունքում խախտումներ և թերություններ չեն հայտնաբերվել:

Գնահատման և թեսթավորման կենտրոնի կողմից 2010 թվականի ընթացքում մարզի դպրոցներում կատարված արտաքին գնահատման արդյունքներով Սյունիքի մարզը հանրապետությունում զբաղեցրել է 2-րդ տեղը:

Մարզպետարանի և Կրթության ազգային ինստիտուտի Կապանի և Գորիսի մասնաճյուղերի համագործակցության արդյունքում 2010 թվականի ընթացքում վերապատրաստվել են հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 106 փոխտնօրեն, 1262 ուսուցիչ, նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների (ՆՈՒՀ) 52 տնօրեն, ՆՈՒՀ-երում ընդգրկված բոլոր դաստիարակները: 2010 թվականի դեկտեմբեր ամսում մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 90 տնօրեն և 6 ուսուցիչ մասնակցել են

հանրակրթական ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունք /հավաստագիր/ ստանալու համար վերապատրաստման դասընթացներին:

Աջակցություն է ցուցաբերվել կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնին (ԿՏԱԿ) մարզի՝ անկախ ուսումնական հաստատությունների պետաիրավական ձևից և ենթակայությունից տարեկան գործունեության մասին վարչական վիճակագրական հաշվետվությունների հավաքագրման, ինչպես նաև շարժական ինտերնետային համակարգչային կայանի (ՇԻՀԿ) շահագործման աշխատանքներին: ՇԻՀԿ-ը դասընթացներ է կազմակերպել ՀՀ Սյունիքի մարզի Վաղատուրի և Սալվարդի դպրոցներում:

Հետևողական աշխատանք է տարվել ավարտական դասարանների «Նախնական զինվորական պատրաստություն և անվտանգ կենսագործունեություն» առարկայի պետական ուսումնական ծրագրերով նախատեսված դաշտային պարապմունքները շեֆ զորամասերի և տարածքային զինկոմիսարիատների հետ համատեղ կազմակերպելու ուղղությամբ: Մարզի ևս 10 դպրոցների ուսումնական զենք ստանալու լրացուցիչ հայտը ներկայացվել է ՀՀ ԿԳՆ:

ՀՀ Սյունիքի մարզային ենթակայության պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների լիցենզավորման նպատակով իրականացվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ փոփոխվել և պետական գրանցում են ստացել վերոնշյալ դպրոցների կանոնադրությունները: Լիցենզավորման գործընթացը շարունակվում է:

Մարզի հանրակրթական դպրոցների աշակերտների հավաքական «Սահմանադրություն և իրավունք» թիմը հանրապետական օլիմպիադայում գրավել է 1-ին տեղը:

Դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների հանրապետական փուլի 17 մասնակիցներ արժանացել են 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կարգի դիպլոմների, 13-ը՝ գովասանագրերի, մեկ աշակերտ ֆիզիկա առարկայից մասնակցել է միջազգային օլիմպիադայի: Օլիմպիական լավագույն 6 աշակերտներ ամառային հանգիստն անցկացրել են «Օռլյոնոկ» և Վրաստանի ծովափնյա ճամբարներում: Հուլիսի 1-ից մինչև օգոստոսի 8-ը 2 հերթափոխով սոցիալապես անապահով ընտանիքների 140 դպրոցականների ամառային հանգիստը կազմակերպվել է Կոտայքի մարզի Հանքավանի «Լուսաբաց» և «Հասմիկ» մանկական առողջարարական ճամբարներում:

Պատշաճ կազմակերպվել և անց է կացվել «Երգը բարեկամության կամուրջ է» ռուսական երգի փառատոնը:

«Լավագույն տնօրեն», «Լավագույն ուսուցիչ» և «Լավագույն դաստիարակ» ամենամյա մրցույթների հանրապետական փուլում սյունեցի 3 մանկավարժներ գրավել են 3 առաջին տեղերը: Հոկտեմբերի 5-ին՝ Ուսուցչի տոնի կապակցությամբ, նրանք ՀՀ վարչապետի կողմից արժանացել են խրախուսանքի՝ երկու «Շնորհետ» ավտոմեքենա և թանկարժեք համակարգիչ: Հայ առաքելական եկեղեցու հովանավորությամբ կազմակերպված առարկայական մրցույթների հանրապետական փուլում մարզի 4 ուսուցիչներ արժանացել են դիպլոմների և պատվոգրերի:

Կազմակերպվել և համակարգվել են մարզի տարածքում նախազորակոչային և զորկոչային տարիքի երիտասարդության 2010 թվականի հանրապետական

ռազմամարզական, ՀՀ դպրոցականների շրջանում անցկացվող «ԱԺ գավաթի խաղարկության», ՀՀ անկախության 19-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների հանրապետական 19-րդ մարզական խաղերը:

Դպրոցներին բաշխվել է 28 անուն՝ 17716 կտոր անվճար և 41 անուն՝ 31176 կտոր վարձավճարային դասագիրք, բնագիտական և հումանիտար առարկաներին վերաբերող 590 կապ պաստառներ:

2010 թվականի ընթացքում տարբեր կազմակերպությունների միջոցով որոշակիորեն թարմացվել է մարզի առանձին դպրոցների նյութատեխնիկական բազան. դպրոցներին տրամադրվել է ուսումնանյութական պարագաներ, լաբորատոր սարքավորումներ և գույք՝ /սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի կողմից 8 մլն. 249 հազար դրամ գումարի չափով, «Վորդ Վիժն Արմենիա» միջազգային բարեգործական հասարակական կազմակերպության կողմից՝ 6 մլն. 340 հազար դրամ գումարի չափով/,

Աշխատանքներ են տարվել «Հայաստանի Հանրապետության նախադպրոցական կրթության բարեփոխումների 2008-2015թթ. ռազմավարական ծրագրի հետագա ընթացքի մասին» ՀՀ կառավարության 2008 թվականի մարտի 13-ի արձանագրային որոշման պահանջների ապահովման ուղղությամբ: Վերջին տարիներին ակնհայտ է դարձել նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում երեխաների թվի աճի միտումը: Ավելացել է նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների քանակն և դրանցում ընդգրկված երեխաների թիվը շուրջ 23%-ով՝ հասնելով 3852-ի: Զգալիորեն աճել են գյուղական համայնքներում գործող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների թվաքանակը հասնելով 29-ի: Նկատելի աճ է արձանագրվել նաև մանկավարժական անձնակազմի թվաքանակի առումով. այն հասել է 448-ի: 52 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններից 15-ը հիմնովին վերանորոգվել, 25-ում իրականացվել են մասնակի վերանորոգման աշխատանքներ, և միայն 12-ը կարիք ունի վերանորոգման: Լոր և Դարբաս գյուղական համայնքների նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքերը վերանորոգվել է «World Vision Armenia» միջազգային հասարակական բարեգործական կազմակերպության կողմից և գործում են նրա ֆինանսավորմամբ:

Ոլորտում որպես հիմնախնդիրներ են մնում հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների հիմնանորոգման և նյութատեխնիկական բազայի նորացման, ինչպես նաև գյուղական դպրոցի պահպանման խնդիրները:

Անհրաժեշտ է պետական կրթական առանձին քաղաքականություն իրականացնել գյուղական դպրոցի նկատմամբ: Ժողովրդագրական բացասական միտումների հետ կապված բավականին լուրջ հիմնախնդիր է դարձել մարզի սահմանամերձ, լեռնային սակավաթիվ բնակչությամբ համայնքներում գյուղական դպրոցի պահպանության խնդիրը: Առկա միտումների պահպանման դեպքում առանձին համայնքներ կկանգնեն դպրոցների փակման վտանգի առջև /աշակերտների թվի նվազման պատճառով ՀՀ Սյունիքի մարզի 2 դպրոցներ արդեն իսկ վերակազմակերպվել և միացել են հարակից 2 դպրոցներին/, ինչն իր հերթին զգալի բացասական ազդեցություն կունենա գյուղապահպանության խնդրին:

Մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի բնագավառ

Հաշվետու ժամանակահատվածում մարզպետարանի գործունեությունը նպատակաուղղված է եղել մարզի մշակութային դերի բարձրացմանը, մշակութային ժառանգության պահպանությանը, պետական, ազգային ու այլ տոների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը, ազգային ծեսերի վերականգնմանն ու տարածմանը, թանգարանների ու գրադարանների գործունեության ապահովմանը, կադրային քաղաքականության և մշակութային կրթության զարգացմանը, մարզական և հոգևոր կյանքի զարգացմանն ու բարելավմանը, երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքների աջակցմանն ու ակտիվացմանը:

Մարզում գործում են 2 դրամատիկական թատրոն, 5 թանգարան, 130 գրադարան, 15 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցներ, 7 մշակութային կենտրոն, 110 մշակույթի տուն և ակումբ, 7 մարզադպրոց, 6 մարզադաշտ և այլ մարզական կառույցներ ու մշակութային օջախներ:

Մարզի համայնքներում պատշաճ մակարդակով նշվել են ազգային, պետական տոները, հոբելյանները: Կազմակերպվել և անց են կացվել բազմաբնույթ մշակութային և սպորտային միջոցառումներ, փառատոներ, ցուցահանդեսներ, երիտասարդական հավաքներ: 2010թ. մայիսի 8-ին և 9-ին մարզի բոլոր համայնքներում կազմակերպվել են զանգվածային միջոցառումներ՝ նվիրված Հայրենական Մեծ պատերազմի հաղթանակի 65-րդ և Շուշիի ազատագրման 18-րդ տարեդարձներին, մարզի քաղաքային համայնքներում կազմակերպվել են հանդիսավոր երեկոներ, զինվորական շքերթներ:

Հայոց բանակի ստեղծման 18-րդ տարեդարձին նվիրված համերգային ծրագրեր ու մշակութային միջոցառումներ են իրականացվել քաղաքային և գյուղական համայնքներում, ինչպես նաև մարզում տեղակայված զորամասերում: Զանգվածային միջոցառումներ են կազմակերպվել նվիրված կանանց միջազգային օրվան, մայրության ու գեղեցկության տոնին, Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակի 95-րդ տարելիցին, Սահմանադրության 15-րդ և ՀՀ անկախության 19-րդ տարեդարձներին:

ՀՀ անկախության 19-րդ տարեդարձին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում մարզում հյուրախաղերով հանդես եկավ Թբիլիսիի Պետրոս Ադամյանի անվան դրամատիկական թատրոնը:

Կազմակերպված միջոցառումների շարքում առանձնահատուկ տեղ են գրավել ՀՀ ժողովրդական արևտիստներ, պետական մրցանակի դափնեկիրներ Երվանդ Ղազանջյանի և Գայա Նովենցի մեծարման երեկոն, հայ բեմի մեծ վարպետ, ՀՀ ժողովրդական արտիստ Միեր Մկրտչյանի ծննդյան 80-ամյակին նվիրված միջոցառումը:

ՀՀ սփյուռքի նախարարության հետ համատեղ կազմակերպվել և անց է կացվել գիտաժողով նվիրված հայ անվանի պետական և քաղաքական գործիչ, մեծ բարերար Պողոս Նուբար Փաշային:

Մարզպետարանի և մշակույթի նախարարության հետ համատեղ կազմակերպվել և անց են կացվել «Արմմոնո» թատերական, «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնները:

Մարզում 2010թ լուրջ աշխատանքներ են տարվել զբոսաշրջության զարգացման ուղղությամբ: 2010թ հոկտեմբերի 23-ին Տաթևում կազմակերպվեց տոնախմբություն նվիրված «Տաթևի թևեր» ճոպանուղու բացման արարողությանը:

Լուրջ ուշադրություն է դարձվել երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներին, կազմակերպվող միջոցառումներին: Մարզի երիտասարդությունը իր ակտիվ մասնակցությունն է ունեցել «Բանակ-18» հանրապետական ռազմամարզական երիտասարդական հավաք արշավին: Երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքները ակտիվացնելու նպատակով մարզում կազմակերպվել են «Վերջին զանգ», «Գորիսյան օրեր», «Ուսանողական ամառ», «Կապան քաղաքի օր» տոնակատարությունները ինչպես նաև մարզամշակութային տարբեր փառատոններ, ցուցահանդեսներ ու մրցումներ:

«Գորիսյան օրեր» տոնակատարության շրջանակներում Գորիսում կատարվեց Գրիգոր Տաթևացու արձանի բացման արարողությունը:

Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի դերի բարձրացման, բնակչության ֆիզիկական դաստիարակության, ֆիզիկական կուլտուրայի ու սպորտի մասսայականացման նպատակով 2010թ մարզում անց են կացվել ՀՀ նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք», «Լավագույն մարզական համայնք», «Լավագույն մարզական բակ» ստուգատեսները, անկախության 19-րդ տարեդարձին նվիրված «ՀՀ Սյունիքի մարզպետի գաաթի համար» ֆուտբոլի մանկապատանեկան առաջնություն, «Սյունիք» մարզամշակութային փառատոն, միջազգային օլիմպիական օրվան նվիրված մրցումներ, առաջնություններ ու հուշամրցաշարեր:

Մարզամշակութային միջոցառումները կազմակերպվել են «Պետական աջակցություն մշակութային միջոցառումների իրականացմանը» ծրագրով մարզպետարանին հատկացված 7.2 մլն. դրամ միջոցներով:

Միջազգային կազմակերպությունների, բարերարների աջակցությամբ նորոգվել են մարզի մի շարք համայնքների մշակույթի տներ, ակումբ-գրադարաններ, սպորտ դահլիճներ, ստեղծվել խաղահրապարակներ: Հիմնանորոգվել են Սիսիանի մշակույթի տունը, Ագարակ քաղաքի մշակույթի կենտրոնը, Անգեղակոթ ու Խնձորեսկ գյուղերի մշակույթի տները, Ագարակ գյուղի և Եղվարդ գյուղի եկեղեցիները:

Անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության և օգտագործման ուղղությամբ:

Բնագավառում դեռևս չլուծված են մնում գյուղական համայնքների մշակութային և սպորտային կառույցների վերանորոգման և համապատասխան գույքով ապահովման հարցերը:

Առևտրի, հասարակական սննդի և սպասարկման բնագավառ

2010 թվականին Սյունիքի մարզի սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառությունը՝ նախնական տվյալներով (ընթացիկ գներով) կազմել է մոտ 11.3 մլրդ. դրամ, ընդ որում առևտրաշրջանառության գերակշռող մասը՝ ավելի քան 6.2 մլրդ. դրամ կամ 55.0%-ը ձևավորվել է խանութների և կրպակների միջոցով:

«Առևտրի և ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների ոլորտում ստուգման արդյունքների վերաբերյալ ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանին ներկայացված կիսամյակային հաշվետվությունների ամփոփ տվյալներով, մանրածախ առևտրով զբաղվող գործող օբյեկտների թիվը մարզում կազմում է 1083 միավոր (Կապանի տարածաշրջանում՝ 465, Գորիսի տարածաշրջանում՝ 246, Սիսիանի տարածաշրջանում՝ 201, Մեղրիի տարածաշրջանում՝ 171): Հանրային սննդի օբյեկտների թիվը մարզում հասնում է 103-ի, կենցաղային ծառայությունների օբյեկտների թիվը՝ 108-ի:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով մանրածախ առևտրի շրջանառությունը կազմում է մոտ 73953.0 դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից 4.5 անգամ պակաս):

Մարզում մատուցված վճարովի ծառայությունների ծավալը՝ նախնական տվյալներով 2010 թվականին՝ ընթացիկ գներով, կազմել է շուրջ 8.8 մլրդ. դրամ:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով վճարովի ծառայությունների ծավալը կազմում է մոտ 57461.0 դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից 4.3 անգամ պակաս):

Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2010թ. 11 ամիսներին նախնական տվյալներով մարզի կազմակերպություններում կազմել է 136.0 հազ. դրամ:

Մարզում մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2010թ. տասնմեկ ամսվա փաստացի տվյալներով բարձր է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշից մոտ 28.0%-ով, ինչը պայմանավորված է հանրագործական արդյունաբերության ոլորտում բարձր աշխատավարձերի մակարդակով:

Մարզի բնակչության ճնշող մեծամասնությունն ունի ցածր եկամուտներ: 2010 թվականի 9 ամսվա տվյալներով մարզում տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը կազմել է 56.2 հազար մարդ, գրանցված գործազուրկների թիվը կազմել է 6.1 հազար մարդ, որը կազմում է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշի 7.3%-ը, գործազրկությունը մարզում կազմում է 10.9%, որը հանրապետության միջին ցուցանիշից բարձր է 1.6 անգամ:

Արտաքին կապեր

2010 թվականի ընթացքում շարունակվել է արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը:

Ի կատարումն ՀՀ Սյունիքի մարզի և Իրանի Իսլամական Հանրապետության Արևյան Ատրպատականի նահանգի միջև 2005թ. հունիսի 29-ին կնքված համագործակցության փոխըմբռնման հուշագրի 2010թ. ՀՀ Սյունիքի մարզպետի N01/16/1/286-10 գրությամբ ԻԻՀ Արևյան Ատրպատականի նահանգապետին առաջարկություն է ներկայացվել թույլատրել ԻԻՀ Արևյան Ատրպատականի նահանգից ՀՀ Սյունիքի մարզ հակավորման թելի հումքի արտահանումն իրականացնելու համար (առաջիկա 5 տարիների համար 500 տոննա ընդանուր քանակությամբ): Գրությունը դիվանագիտական խողովակներով ներկայացվել է հասցեատիրոջը: Ձեռք բերված պայմանավորվածությունները իրականացվել են:

Առաջարկություն է ներկայացվել մարզի Գորայք համայնքի վարչական տարածքում ստեղծել մինչև 500 հա զարգացման հնարավորությամբ արդյունաբերական գոտի: Հարցը գտնվում է քննարկման փուլում:

Կազմվել և համապատասխան ընթացք ստանալու համար ՀՀ արտաքին գործերի նախարարություն է ներկայացվել Կապան ու Մարանդ, Մեղրի և Ջուլֆա քաղաքները քույր քաղաքներ հռչակվելու մասին համաձայնագրերի նախագծերը՝ համաձայնեցված Կապան և Մեղրի քաղաքային համայնքների կողմից:

Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության ֆինանսավորմամբ, «Շեն» ԲՀ-ի միջոցով հաստատվել և իրականացվում է Մեղրիի շրջանի գյուղական զարգացման ծրագիրը շուրջ 1.8 մլն. շվեյցարական ֆրանկ ընդհանուր գումարով: Ծրագրի մեկնարկը տրվել է 2010թ. հոկտեմբերի 1-ին:

2010թ. հոկտեմբեր ամսին մարզի ղեկավարության կողմից ստորագրվեց համաձայնագիր ՇՀԳ-ի հետ Գորիս քաղաքում 22 բնակարանանոց նոր շենքի կառուցման համար: Շենքի շինարարության սկիզբը դրվել է 2010թ. դեկտեմբերի 20-ին:

Հայաստանի հետ Գերմանական Ֆինանսական Համագործակցության շրջանակներում Գերմանական KFW բանկի, ՀՀ բնապահպանության նախարարության հետ կնքված համաձայնագրի համաձայն սկսվել է Շիկահողի կենսոլորտային արգելոցի և շրջակա համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը՝ 6.0 մլն. ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով: Ծրագրի մեկնարկը տրվել է 2010թ. հոկտեմբերի 11-ին:

2010թ. մարտի 23-24-ը փոխադարձ այցով Կապանում էր «Կապան Գլենդել քույր քաղաքների միության ներկայացուցիչը: Այցի նպատակն էր 2010թ. համատեղ իրականացվող ծրագրերի վերաբերյալ փաստաթղթային փաթեթների ստեղծումը, ինչպես նաև նոր ծրագրերի իրականացման վերաբերյալ համաձայնության ձեռքբերումը: Ձեռք բերված պայմանավորվածությունների շրջանակներում վերանորոգվել է «Կապանի թիվ 8 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի տանիքը և խոհանոցը: Ընթացքի մեջ է համատեղ ծրագրերի իրականացման գործընթացը:

2010թ. մայիս-հունիս ամիսներին ֆրանսիական Վիեն քաղաքի քաղաքապետի գլխավորած պատվիրակությունը այցելել է Գորիս, ձեռք բերված համաձայնության արդյունքում հնարավոր եղավ իրականացնել քաղաքի լուսավորման ցանցի տեղադրման աշխատանքները:

2010թ. սեպտեմբերին տեղի ունեցավ Սիսիանի քաղաքապետարանի պատվիրակության այցը հունական Նեա Զմիրնի քաղաք:

2010թ. հուլիս- օգոստոս և հոկտեմբեր ամիսներին Ագարակ համայնքի և Բելառուսիայի Հանրապետության Սոլիգորսկ քաղաքի պատվիրակությունները իրականացրեցին փոխադարձ այցելություններ:

Տարվա ընթացքում մարզ են այցելել միջազգային կազմակերպությունների, դեսպանությունների ներկայացուցիչներ, ձեռք բերվել մարզի համար հետաքրքրություն ներկայացնող պայմանավորվածություններ:

Տեղեկատվության բնագավառ

Մարզպետարանի գործունեության մեջ որոշակի տեղ է զբաղեցրել հրապարակայնության ապահովումը որպես տարածքային կառավարման սկզբունք:

Մարզպետարանը անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկել նաև «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների շրջանակներում տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության հրապարակայնության ապահովման, ինչպես նաև համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ:

ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի <http://syunik.region.am> էլեկտրոնային կայքի միջոցով հանրությանը իրազեկվում է մարզպետի և մարզպետարանի աշխատակազմի գործունեության, ընդունված իրավական ակտերի, սոցիալ-տնտեսական զարգացման և աշխատանքային ծրագրերի, մարզխորհրդի նիստերի օրակարգերի և անցկացման ժամկետների, քաղաքացիների ընդունելության օրերի, ժամերի և վայրերի, համայնքների ավագանիների ընդունած որոշումների, մարզի 2010-2013 թվականների և մարզի հետ առնչվող այլ տեղեկատվական նյութերի մասին: Սեփական պաշտոնական կայքերն ունեն նաև Կապան և Քաջարան քաղաքային համայնքները:

Մարզում տեղեկատվության ազատության և հրապարակայնության ապահովման գործընթացին նպաստել են մարզային ու համայնքային 14 լրատվամիջոցները, որոնց կայացման, առաջացած դժվարությունների հաղթահարման գործում ցույց է տրվել անհրաժեշտ աջակցություն: Այսօր արդեն դրանց մի մասն ունի ուրույն տեղ մարզի հասարակական և քաղաքական կյանքում:

Մարզում տեղի ունեցած առավել կարևորություն ներկայացնող իրադարձությունները, ինչպես նաև ՀՀ Նախագահի, ՀՀ Կառավարության անդամների, օտարերկրյա դիվանագիտական կորպուսի ներկայացուցիչների աշխատանքային այցերը լուսաբանվել և հանրությանն են ներկայացվել տեղական և հանրապետական ԶԼՄ-ներով և մարզպետարանի պաշտոնական կայքով:

Եզրափակիչ դրույթներ, առաջարկություններ

Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարումը և տարածքային կառավարման մարմինների գործունեությունը առավել արդյունավետ իրականացնելու համար անհրաժեշտ ենք համարում.

1. Տարածքային կառավարման հարաբերությունները և տարածքային կառավարման մարմինների լիազորությունները առավել հստակեցնելու, մարզպետարանների կարողությունների ուժեղացման, հանրային կառավարման համակարգում հրապարակայնության և հաշվետվողականության սկզբունքների արմատավորման, տարածքային կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով «Հայաստանի Հանրապետության մարզերում տարածքային կառավարման մասին» ՀՀ օրենքի կամ «Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ Նախագահի նոր հրամանագրի ընդունումը.
2. Հանրապետական գործադիր մարմինների առանձին լիազորությունների ապակենտրոնացման և այն տարածքային կառավարման մարմիններին վերապահման խնդրի օրենսդրական կարգավորում.
3. Կցվում են մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջարկությունները:

Սյունիքի մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջարկություններ

1. ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն

- Տեղական հումքի վերամշակման, սննդի արտադրության ձեռնարկությունների վերագործարկման նպատակով մարզի տարածքում միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավմամբ երկարաժամկետ ներդրումների և վարկավորման ծրագրերի իրականացման ապահովում:

2. ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն

- Մարզի քաղաքային համայնքներում (Կապան, Գորիս, Մեղրի, Ագարակ) խմելու ջրատարների և ջրամատակարարման ներքին ցանցերի հիմնանորոգում և կառուցում:

3. ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն

- 4-րդ և 5-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 98 անհատական բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդրի լուծում:
- 3-րդ և 4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 29 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացում, բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծում:
- Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով չչահագործվող, վերականգնման ենթակա 87 անհատական բնակելի տների վերականգնում:
- Վթարային վիճակում գտնվող դպրոցական շենքերի ուժեղացում և հիմնանորոգում:
- Սահմանամերձ բնակավայրերի գազաֆիկացում:

4. ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն

- Մ-2 Երևան-Մեղրի մայրուղու ՊԿ 168-ՊԿ172, ՊԿ214-ՊԿ217 (Սիսիանի տարածք) և ՊԿ227-ՊԿ230+25 (Գորիսի տարածք) հատվածներում ձյունապաշտպան արգելապատնեշների տեղադրում՝ երթևեկության անվտանգության և անցանելիության ապահովման նպատակով.
- Սիսիան-Կապան այլընտրանքային ճանապարհի կառուցում:

5. ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

- Մ-2 Երևան-Մեղրի մայրուղու ՊԿ 262+000-263+800, ՊԿ 262+000-270+000 (Գորիսի տարածք) հատվածներում ձմռան ժամանակաշրջանում ճանապարհի անցանելիության և անվտանգության ապահովման նպատակով, վերոնշյալ ճանապարհահատվածից հյուսիս ընկնող անտառի 0.9 զանգվածի ծառահատում:

6. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն

- Մարզի գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին առաջին վերարտադրության սերմանյութերով, ազոտական պարարտանյութով և մատչելի գներով դիզելային վառելանյութով ապահովում:
- Ֆերմերային և գյուղացիական տնտեսություններին փոքրածավալ և հզոր գյուղատնտեսական տեխնիկայով վերազինման աջակցության ապահովում:

7. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն

- Անհրաժեշտ գույքի ձեռքբերում և ուսումնանյութական բազայի համալրման ապահովում:
- Կապանի թիվ 13 հիմնական դպրոցի շենքային բազայի վրա արհեստագործական ուսումնարանի ստեղծում:
- Վերիշենի միջնակարգ դպրոցի շենքային բազայի հիման վրա ռազմամարզական վարժարանի հիմնադրմանը:

8. ՀՀ մշակույթի, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություններ

- Մարզի մշակութային օջախների վերանորոգում, գույքային բազայի նորացում:

9. ՀՀ առողջապահության նախարարություն

- Առողջության առաջնային պահպանման որակի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:
- շենքային պայմանների բարելավման շարունակականության, ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով և սարքավորումներով հագեցվածության, կադրերի մասնագիտացման և շարունակական կրթման ապահովում
- Օպտիմալացման ծրագրով նախատեսված բժշկական կենտրոնների շենքերի վերանորոգման համար ֆինանսական միջոցների տրամադրում:
- Շտապ օգնության ծառայությունների արդիականացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:

11. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական ապահովության նախարարություն

- Բարեփոխել ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգը և հաշվի առնելով ընտանիքների անապահովության միավորը, նպաստի համար նախատեսված գումարը տրամադրել ընտանիքում ընդգրկված անաշխատունակ անդամներին (երեխաներ, հաշմանդամներ):
- Արժվանիկի տարեցների սպասարկման կենտրոնը վերցնել պետական հովանավորության ներքո և ֆինանսավորել պետական բյուջեից:
- Երեխաների խնամքի և պաշտպանության գիշերօթիկ հաստատության ստողծում Գորիս քաղաքում:
- Բազմազավակ ընտանիքներին ուղղված պետական նպատակային ծրագրերի մշակում:

Հավելված N 1

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

«Սյունիքի մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի և մարզպետարանի գործունեությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշների մասին»

Համայնքների եկամուտները	Համայնքների եկամուտները այդ թվում	նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2008թ.	2513218.5
			2009թ.	2819643.7
			2010թ.	3130739.5
	Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը (%)	2008թ.	86.80%
			2009թ.	88.70%
			2010թ.	95.90%
	Սեփական եկամուտների աճը նախորդ տարվա համեմատ	հազ.դրամ	2008թ.	107053.8
			2009թ.	118816.3
			2010թ.	41825.9
Զրոգտագործում	Ոռոգման ջրի վարձավճարներ	2008թ.	83.0%	
		2009թ.	92%	
		2010թ.	89.3%	
	Ոռոգման ջրի վարձավճարներ	2008թ.	96.3%	
		2009թ.	98.7%	
		2010թ.	98.8%	
Հողօգտագործում	Համայնքների վարչական սահմաններում	ընդամենը /հա/	2009թ.	25100
			2010թ.	31250
			2009թ.	64.4%
			2010թ.	80.4%
	Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս *	ընդամենը /հա/	2009թ.	13600
			2010թ.	12900
			2009թ.	98%
			2010թ.	առ 01.08.10թ. - 100%
Ընդերքի օգտագործում	Շահագործող կազմակերպությունների թիվը	2009թ.	24	
		2010թ.	25	
	ունեն հողհատկացում	2009թ.	24	
		2010թ.	25	
	ունեն լիցենզիա	2009թ.	24	
		2010թ.	25	
Համադիրութ յուններ	Ընդամենը ձևավորված	2009թ.	23	
		2010թ.	23	
	Գործող	2009թ.	23	
		2010թ.	23	

Առողջապահություն	Պետ.պատ.շրջանակ. տրվել է /մլն. դրամ/	2009թ.	1.393.0	
		2010թ.	1.373.2	
	Մատուցվել է վճարովի բուժ.ծառայություն /մլն. դրամ	2008թ.	99.3	
		2010թ.	90.6	
	Կուտակված պարտքը /մլն. դրամ/	2009թ.	15.5	
		2010թ.	0	
Բուժ. հիմնարկներում փոփոխված ղեկավարների թիվը	2009թ.	1		
	2010թ.	1		
Կրթություն	Մանկավարժական կադրերի պահանջարկը /սահմանամերձ գյուղական բնակավայրերում/	2009թ.	15	
		2010թ.	7	
	Դպրոցների փոփոխված տնօրենների թիվը	2009թ.	6	
		2010թ.	2	
Սոցիալական ոլորտ	Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ	հատկացվել է /մլն.դրամ/	2009թ.	96.3
			2010թ.	72.5
		իրականացվել է /մլն.դրամ/	2009թ.	93.5
			2010թ.	71.97
		Ծրագրերի թիվը	2009թ.	70
			2010թ.	101
	Մասնակցել է /մարդ/	2009թ.	1053	
		2010թ.	961	
	Գործազուրկների թիվը	Ընդամենը	2009թ.	6659
			2010թ.	5272
		Գյուղական բնակավայրերում	2009թ.	665
			2010թ.	532

*Ծանոթություն- Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողամասերը 01.08.2010թ. ընդգրկվել են համայնքների վարչական սահմաններում

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՈՒՄ 2010Թ. ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

	Կազմակերպության անվանումը	Ընդհանուր գումարը	Այդ թվում		
			Զարգացման ծրարեր	Հումանիտար օգնություն	Վարկային ծրագրեր
1	ԵԱՀԿ հայաստանյան գրասենյակ	112123.8	112123.8		
2	Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամ	356615.0	356615.0		
3	«Ապավեն Համայնքներին» Բարեգործական ՀԿ	12000.0	12000.0		
4	«SEF» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն	694285.0			694285.0
5	«Ալցիա Սովի Դեմ» կազմակերպության Սյունիքի մասնաճյուղ	89799.8	89799.8		
6	UMCOR, «Արեգակ» վարկային ծրագիր	752575.0			752575.0
7	«Վորլդ Վիժն» կազմակերպության	155492.6	65937.6	89555.0	
8	«Սյունիք-Զանգեզուր» հիմնադրամ	46700.0	31200.0	15500.0	
9	«Լեռ-էքս» ՍՊԸ	1500000.0	1470000.0	30000.0	
10	«Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման ծրագիր» ԾԻԳ	20041.0	20041.0		
11	Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության և կառավարման գրասենյակ (ԻՖԱԴ)	178218.0	178218.0		
12	«Քաջարան» հիմնադրամ	123700.0	123700.0		
13	Հայաստանի վերականգնող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադ.	37490.2	27200.0	10290.2	
14	«Ազարակի ՊՄԿ» ՓԲԸ	32111.0	32111.0		
15	«Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ	53500.0	53500.0		
16	ՅՈՒՆԻՍԵՖ/ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ/ ներկայացուցչություն Հայաստանում	5000.4	5000.4		
17	ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիր /UNDP/	55800.0	55800.0		

18	«Կապանի տարածաշրջանի ֆերմերների ասոցիացիա» ՀԿ	15650.0	15650.0		
19	Ջինիշյան հիշատակի հիմնադրամ	19150.0		19150.0	
20	«Նոր հորիզոն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ	251000.0			251000.0
21	«ՖԻՆՔԱ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	244200.0			244200.0
22	«Ակբա-կրեդիտ ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ	2740000.0			2740000.0
23	Հայաստանում շվեյցարական համագործակցության գրասենյակ	636000.0	636000.0		
24	ՄԱԿ-ի պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղ (FAO)	7236.0	7236.0		
25	«Հովարդ Կարագյոզյան» ԲՀԿ	28364.0		28364.0	
26	«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ	725887.0		725887.0	
27	ՄԱԿ-ի առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության հայաստանյան գրասենյակ	69746.1	69746.1		
28	Տեղական ինքնակառավարման բարեփոխումների ծրագիր /RTI/	5500.0	5500.0		
29	<<Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի>>ՓԲԸ /Տաթևի վանական համալիրի վերականգնում/	5850000.0	5850000.0		
30	Հայաստանի ազգային մրցունակության հիմնադրամ /Տաթևի վանական համալիրի վերականգնում/	512000.0	512000.0		
31	Վիենի քաղաքապետարան /Գորիս/	73714.0		73714.0	
32	«Առողջապահական ԾԻԳ» ՊՀ	400738.0	400738.0		
33	ԱՄՆ-ի «Հայ կրթական հիմնարկություն» Հայաստանի մասնաճյուղ	5100.0	5100.0		
34	«Ձայնալարերը հեռացվածների միավորում» ՀԿ	5876.0		5876.0	
35	Լեհաստանի դեսպանատուն	13000.0	13000.0		
36	<Ընդդեմ իրավական կամայականության>ՀԿ	500.0		500.0	
37	<Շեն> բարեգործական հասարակական կազմակերպություն	41472.0	41472.0		
38	ԱՄՆ <Գլենդել-Կալիֆորնիա> միություն	4150.0	4150.0		
39	<Գլենդել-Կապան> քույր քաղաքների միություն	9000.0		9000.0	
40	ԶՊՄԿ ՓԲԸ	30200.0	30200.0		
41	<Դինո Գոլդ Մայնինգ Քամպնի> ՓԲԸ	3000.0	3000.0		

42	Ղ-Տելեկոմ /VIVACELL	5367.0		5367.0	
43	Համաշխարհային բանկ	581000.0	581000.0		
44	Ասիական զարգացման բանկ	320000.0	320000.0		
45	Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ծրագիր GTZ	11665.0	11665.0		
46	<Սիվիլիթաս> հիմնադրամ	2600.0	2600.0		
47	<<Շամբ բիզնես>>ՍՊԸ	3621000.0	2486000.0	1135000.0	
48	Անհատ բարեգործների ներդրումներ	31800.0		31800.0	
49	<Ռոզա Ծառուկյան> բարեգործական հիմնադրամ	1250.0		1250.0	
50	<Դավթյան քույրեր>բարեգործներ	200.0		200.0	
51	<Հակոբյան> հիմնադրամ	3000.0		3000.0	
52	<Կապանի ՃՇՇ> ՓԲԸ	1000.0		1000.0	
Ընդամենը		20495816.9	13628303.7	2185453.2	4682060.0

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

**Քաղաքացիների դիմումների, բողոքների ու առաջարկությունների
վերաբերյալ
/2010թ./**

1. Ստացվել են նամակներ ընդամենը -	1592
որից՝	
առաջարկություն	11
դիմում	1568
բողոք	14
այդ թվում՝	
կրկնակի	10
կուլեկտիվ	7
3. Ըստ հարցի բնույթի՝	
բնակարանային	22
կոմունալ-կենցաղային	31
շինարարական	39
արդձեռ/տրանսկապ/	1
գյուղատնտեսական	10
բնութ. պահպանութ.	10
առևտրի	3
կենսաթոշակի և նպաստի ¹⁸	
առողջապահության	334
կրթական և մանկ. հիմն	117
գիտութ. կուլտուրա	8
ֆինանսական	778
օրենսդրական	6
քաղ. և որդեգրման	17
աշխ. տեղ և հաշվառման	72
հողհատկացում և հողօգտ.	34
ապարատային	27
այլ հարցեր	66

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2010 թվականին ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան մուտք գործած և մարզպետարանից առաքված փաստաթղթերի վերաբերյալ

2010 թվականին մարզպետարան մուտք է գործել 9057 փաստաթուղթ, այդ թվում՝	
ՀՀ նախագահի աշխատակազմից	7
ՀՀ Ազգային ժողովից	6
ՀՀ վերահսկիչ պալատից	1
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	1600
ՀՀ նախարարություններից	971
ՀԳՄՏԾ-ներից, մարզային ենթակայության և այլ կազմակերպություններից	994
Տեղական ինքնակառավարման մարմիններից	3856
Գաղտնի թղթակցություն	30
ՀՀ քաղաքացիներից.	1592
այդ թվում՝ ուղեկցական նամակներով	97
ՀՀ նախագահի աշխատակազմից	32
ՀՀ Ազգային ժողովից	3
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	47
ՀՀ նախարարություններից	12
ՀՀ Առաջին տիկնոջ գրասենյակից	2
Մարդու իրավունքների պաշտպան.	1
<i>Ելից</i>	<i>4861</i>

2010 թվականին ներկայացվել է՝
 ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ վարչապետին 720 գրություն
 այդ թվում՝ 82 առաջարկություն,
 կատարվել է 65-ը, ընթացքի մեջ է 17-ը:
 որից՝
 ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի տեսքով 26-ը
 ՀՀ նախարարություններին 778 գրություն
 այդ թվում՝ 51 առաջարկություն
 43-ը կատարվել է 8-ը՝ ընթացքի մեջ:
 2010թ. ՀՀ Սյունիքի մարզպետի կողմից ընդունվել է 283 որոշում, արձակվել՝ 81 կարգադրություն:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

**2010թ. ՀՀ Սյունիքի մարզում քաղաքաշինության բնագավառում
իրականացված ծրագրերի մասին**

առ 01.01.2011թ.

hh	Ծրագրի անվանումը	Նախատեսված գումարը (հազ. դրամ)	Կատարողա կան (հազ. դրամ)
1	2	3	4
Պատվիրատու՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն			
1	Անգեղակոթի դպրոցի հիմնանորոգում	20000,0	19627.085
2	Տեղի թիվ 1 միջ. դպրոցի հիմնանորոգում	20000,0	19588.638
3	Եղեգի դպրոցի կառուցում	41540.2	40726.085
	Ընդամենը	81540.2	79941.808
	Սուբվենցիա		
1	Հալիձոր համայնքի բարեկարգում	3820,9	3820,9
2	Շինուհայր համայնքի բարեկարգում	28458,7	28458,7
	Ընդամենը	32279,6	32279,6
Պատվիրատու՝ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն			
1	Որոտան - Ույծ կամրջի շինարարություն	88587.0	88587.0
2	Հ-82, Մ2-Լիճք-Տաշտուն ճանապարհահատվածի հիմնանորոգում	188637.0	188637.0
3	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման 244կմ ճանապարհահատվածի կառուցում	352000.0	352000.0
4	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4183-Պ4191(Ծղուկ-Սպանդարյան) ճանապարհահատվածի կառուցում	732000.0	732000.0
5	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4182(վթարային հատվածի վերականգնում) ճանապարհահատվածի կառուցում	250000.0	250000.0
6	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4214+200-Պ4215+200 (Նորավանի խաչմերուկից դեպի Գորիսի սահման) ճանապարհահատվածի կառուցում	249000.0	249000.0
7	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4224+00-Պ4228+00 (Հարժիսի խաչմերուկից -Շինուհայրի խաչմերուկ) ճանապարհահատվածի կառուցում	318937.0	318937.0
8	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4230+700(նստվաշքային մասի վերականգնում) ճանապարհահատվածի կառուցում	70320.0	70320.0
9	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4253+00 (Թասի լեռնանցք) ճանապարհահատվածի կառուցում	229000.0	229000.0
10	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման (Բարձրավանի խաչմերուկ) ճանապարհահատվածի կառուցում	26000.0	26000.0
11	Մ-17 Կապան-Ծավ	122983.0	122983.0
12	Մ-2-Երևան-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման Պ4200 ճանապարհահատվածի կառուցում	102000.0	102000.0
	Ընդամենը	2729464.0	2729464.0
	Համաշխարային բանկի միջոցներով		
13	Մ-2-Հալիձոր կմ0+000-կմ6+145 ճանապարհահատվածի (Մ-2-Շինուհայր հատված)	717738.0	717738.0
14	Մ-2-Հալիձոր կմ6+146-կմ8+400 ճանապարհահատվածի (Շինուհայր գյուղի տարանցիկ հատված)	505846.0	505846.0
15	Մ-2-Հալիձոր կմ8+400-կմ11+975 ճանապարհահատվածի (Շինուհայր-Հալիձոր հատված)	741800.0	741800.0

16	Մ-12-Խնձորեսկ 1.8կմ	150000.0	150000.0
17	Սիսիան-Աղիտու 4.8կմ	583000.0	583000.0
18	Ագարակ-Կարճևան 4.3կմ	581000.0	581000.0
	Ընդամենը	3279384.0	3279384.0
19	Պետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	888900,0	888900,0
20	Մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային, ընթացիկ պահպանում և շահագործում	105239,0	105239.0
	Ընդամենը	994139.0	994139,0
Պատվիրատու՝ ՀՄՆՀ			
1	Շինուղայր գյուղի դպրոցի 2 մասնաշենքերի հիմնանորոգում	78437.76	78437.76
2	Մեղրիի Արաքսաշեն թաղամասի ջրամատակարարման համակարգի կառուցում	30268.44	30268.44
3	Կոռնիձորի համայնքի կենտրոնի շենքի կառուցում	13417.68	13417.68
4	Սիսիանի մշակույթի տան հիմնանորոգում, ջեռուցման համակարգի կառուցում	82755,59	82755,59
5	Տանձատափ գյուղի համայնքի կենտրոնի վերանորոգում	16047.021	16047.021
6	Գորիսի թատրոն-մշակույթի տան ջեռուցման համակարգի վերակառուցում	26038.65	26038.65
7	Ագարակ քաղաքի մշակույթի տան հիմնանորոգում	77120.5	77120.5
8	Անգեղակոթ գյուղի մշակույթի տան հիմնանորոգում	42948,0	42948,0
9	Խնձորեսկ գյուղի մշակույթի շենքի հիմնանորոգում	45788,0	45788,0
	Ընդամենը	412821,641	412821,641
Պատվիրատու՝ <Գյուղական բարեփոխումների աջակցության ԾԻԳ> ՊՀ			
1	Ք. Ագարակի անասնաբուժական և բույսերի կարանտինի սահմանային հսկիչ կետի կառուցում	175712.2	175712.2
	Ընդամենը	175712.2	175712.2
Պատվիրատու՝ <Կորլո վիժն ինթերնեյշնլ> միջազգային բարեգործական կազմակերպություն			
1	Կապան քաղաքի Բարաբաթում թաղամասի թիվ 11 նախակրթարանի մասնակի վերանորոգում	1738.412	1738.412
2	Կապանի թիվ 4 մանկապարտեզի սան հանգույցի վերանորոգում	6904.91	6904.91
3	Կապանի թիվ 2 մանկապարտեզի խոհանոցի և սան հանգույցի վերանորոգում	8377.188	8377.188
4	Կապանի թիվ 11 մանկապարտեզի խոհանոցի վերանորոգում	922.46	922.46
5	Կապանի Կավարտ թաղամասի գրադարանի և խաղասենյակի վերանորոգում	426.0	426.0
6	Կապան քաղաքի երկաթուղայինների փողոցի խաղահրապարակի կառուցում	1900.0	1900.0
7	Կապան քաղաքի Բաղաբերդ 1 թաղամասի խաղահրապարակի կառուցում	4050.0	4050.0
8	Կապան քաղաքի Բաղաբերդ թաղամասի թիվ 26 շենքի բակում խաղահրապարակի կառուցում	2842.0	2842.0
9	Կապան քաղաքի Բաղաբերդ թաղամասի լողավազանների վերանորոգում	2150.0	2150.0
10	Կապանի թիվ 1 կրթահամալիրի թեքահարթակների կառուցում	573.0	573.0
11	Կապանի Շղարշիկ թաղամասի խմելու ջրագծի վերանորոգում	3095.0	3095.0
12	Կապանի թիվ 10 դպրոցի մարզադահլիճի վերանորոգում	3960.0	3960.0
13	Տանձավեր համայնքի խմելու ջրագծի վերանորոգում	3665.0	3665.0
14	Ագարակ գյուղի երկեղեցու տանիքի վերանորոգում	1718.0	1718.0
15	Ագարակ գյուղի հուշահամալիրի բարեկարգում	3790.0	3790.0

16	Սյունիք համայնքի մանկապարտեզի ջեռուցման համակարգի մոնտաժում	1650.0	1650.0
17	Դավիթ Բեկ գյուղի դպրոցի ջրագծի վերանորոգում	185.0	185.0
18	Դավիթ Բեկ գյուղի խաղահրապարակի կառուցում	2300.0	2300.0
19	Ծավ գյուղի խաղահրապարակի կառուցում	2300.0	2300.0
20	Կապան քաղաքի Աշոտավան թաղամասի խմելու ջրագծի վերանորոգում	1100.0	1100.0
21	Գեղի համայնքի խմելու ջրագծի վերանորոգում	1240.0	1240.0
22	Գեղանուշ համայնքի խաղահրապարակի կառուցում	1107.0	1107.0
23	Սիսիանի թիվ 2 մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	1002.6	1002.6
24	Սառնակունք համայնքի մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	763.0	763.0
25	Աղիտու համայնքի մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	763.0	763.0
26	Լոր համայնքի մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	763.0	763.0
27	Հարժիս համայնքի մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	763.0	763.0
28	Բռնակոթ գյուղի մանկապարտեզի մասնակի վերանորոգում	2949.728	2949.728
29	Բռնակոթ գյուղի մանկապարտեզի մասնակի վերանորոգում	4400.0	4400.0
30	Շամբ գյուղի մանկապարտեզի մասնակի վերանորոգում	3406.638	3406.638
31	Ագարակ քաղաքի դպրոցի տարածքում թեքահարթակների կառուցում	2967.0	2967,0
	Ընդամենը	73771.936	73771.936
Պատվիրատու՝ <Հայաստան> համահայկական հիմնադրամ			
1	ՀՀ ինվազիվ կարգիլոզիայի կենտրոնի կառուցում /սրտաբանական կենտրոն Սյունիքում՝ Գորիս/ <Զանգեզուր> սրտաբանական կենտրոնի կառուցում, 2-րդ փուլ	199158.128	199158.128
2	Գորիս քաղաքի դեպի սրտաբանական կենտրոն տանող ճանապարհի կառուցում	11860.0	11860.0
3	Կապան քաղաքի բժշկական կենտրոնի մանկական բաժանմունքի մասնաշենքի հիմնանորոգում	116015.19	116015.19
4	Նոնաձոր գյուղի խմելու ջրատարի կառուցում	56201.395	56201.395
	Ընդամենը	383234.713	383234.713
Պատվիրատու՝ <ՀՀ առողջապահության նախարարության ԾԻԳ>			
1	Գորիս քաղաքի հիվանդանոցի հիմնանորոգում	523114.0	523114.0
2	Տեղ գյուղի պոլիկլինիկայի կառուցում	52312.783	52312.783
	Ընդամենը	575426.783	575426.783
Պատվիրատու՝ <Շեն և GHF> ԲՀԿ			
1	Շինուհայր գյուղի դպրոցի մարզադահլիճի հիմնանորոգում	7000.0	7057,286
2	Դավիթ Բեկ գյուղի դպրոցի մարզադահլիճի նորոգում	19000.0	17797,016
3	Ծավ գյուղի խմելու ջրագծի վերանորոգում	28000.0	25641,745
4	Վարդանիձոր գյուղի խմելու ջրագծի արտաքին ցանցի վերանորոգում	21000.0	21350,535
	Ընդամենը	75000.0	71846,582
Պատվիրատու՝ <Դատաիրավական բարեփոխումների ԾԻԳ>			
1	Առաջին ատյանի Գորիսի դատարանի շենքի կառուցում	109577.3	109577.3
2	Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի Մեղրի քաղաքի նստավայրի նոր շենքի կառուցում	438730.0	438730.0
	Ընդամենը	548307.3	548307.3
Պատվիրատու՝ <Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքր առևտրային գյուղատնտեսական զարգացման ծրագիր ԾԻԳ>			
1	Քարաշեն գյուղի խմելու ջրագծի ներքին ցանցի կառուցում	20041.0	20041.0

	Ընդամենը	20041.0	20041.0
Պատվիրատու՝ <Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրի վերլուծության և կառավարման գրասենյակ> (IFAD)			
1	Անզեղակոթ համայնքի գազաֆիկացում	19108.15	19108.15
2	Աղիտու համայնքի գազաֆիկացում	30386.0	30386.0
3	Կապանի Վաչագան թաղամասի գազաֆիկացում	37843.71	37843.71
4	Կոռնիծոր համայնքի ջրամատակարարման ներքին ցանցի կառուցում	30120,0	30120,0
	Ընդամենը	117457,86	117457,86
Պատվիրատու՝ ԱՄՆ <Գլենդել- Կալիֆորնիա> միություն			
1	Կապան քաղաքի թիվ 8 մանկապարտեզի տանիքի և խոհանոցի վերանորոգում	4150.0	4150.0
	Ընդամենը	4150.0	4150.0
Պատվիրատու՝ Քաջարանի <ՋՊՄԿ> ՓԲԸ			
1	Մեղրի քաղաքի Փարամազ փողոցի խաղահրապարակի և ավտոկայանատեղի կառուցում	24000.0	24000.0
2	Մեղրու թիվ 1 մանկապարտեզի սանհանգույցների նորոգում	1000.0	1000.0
3	Մեղրի քաղաքի քաղաքային լողավազանի նորոգում	2500.0	2500.0
4	Մեղրի քաղաքի Մրգանուշ փողոցի բարեկարգում	2700.0	2700.0
	Ընդամենը	30200.0	30200.0
Պատվիրատու՝ Ասիական զարգացման բանկ <Հայջրմուղկոյուղի>ՓԲԸ			
1	Սիսիան քաղաքի ջրամատակարարման ներքին ցանցի բարելավում	303000.0	303000.0
	Ընդամենը	303000.0	303000.0
Պատվիրատու՝ <Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ծրագիր /GTZ/ >			
1	Սիսիանի զբաղվածության կենտրոնի գրասենյակի վերանորոգում	6955.0	6955.0
	Ընդամենը	6955.0	6955.0
Պատվիրատու՝ <Հայաստանի վերականգնվող էներգետիկայի և էներգախնայողության հիմնադրամ >			
1	Սիսիան քաղաքի թիվ 3,4 դպրոցների պատուհանների փոխում	37200.0	37200.0
	Ընդամենը	37200.0	37200.0
Պատվիրատու <Վիեն քաղաքի հայկական համայնք>			
1	Գարիս քաղաքի թիվ 5 մանկապարտեզի վերանորոգում	574.0	574,0
	Ընդամենը	574.0	574,0
Պատվիրատու՝ ԱՄՆ-ի <Հայ կրթական հիմնարկություն> ՀՀ մասնաճյուղ			
1	Տանձատափ գյուղի դպրոցի վերանորոգում	5000.0	5000.0
	Ընդամենը	5000.0	5000.0
Պատվիրատու՝ <Երկիր մշակույթ> բարեգործական կազմակերպություն /Ֆրանսի/			
1	Եղվարդ գյուղի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու վերանորոգում	11000.0	11000.0
	Ընդամենը	11000.0	11000.0
Պատվիրատու՝ Լեհաստանի դեսպանատուն			
	Շիկահող գյուղի խմելու ջրագծի արտաքին ցանցի վերանորոգում	6550.0	6550.0
	Ընդամենը	6550.0	6550.0
Պատվիրատու՝ բարերար /Կորյուն Լարախանյան/			
1	Ճակատեն գյուղում հուշահամալիրի կառուցում	54000,0	54000,0
	Ընդամենը	54000,0	54000,0
	Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	9957209,233	9950457,423